

สรุปเอกสาร

ความขัดแย้งถนนพุทธบูชา-องค์พระปฐมเจดีย์

โดย

คณะกรรมการเฉพาะกิจศึกษากรณีพระปฐมเจดีย์ มจร.

DS

589

๒๒๓๖

พ.ศ. ๒๕๓๖ / ๑๙๙๓ / 1946

กรมการศาสนา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๑๐

18 กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ สำนักงานจังหวัด

เลขที่ 97
วันที่ 25 ก.พ. 2536

เรื่อง การสร้างถนนพุทธบูชาเฉลิมพระเกียรติ ผ่านที่วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม
อ้างถึง หนังสือจังหวัดนครปฐม ความว่า ที่ นร ๐๐๓๕.๒/๑๔๐๑๗ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๓๔

ตามหนังสืออ้างถึง จังหวัดขอให้กรมการศาสนาเสนอหาเดรสมาคัมพิจารณา
การขอใช้ที่ดินวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร อำเภอเมืองนครปฐม เพื่อสร้างถนนพุทธบูชา
เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เืองในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา
ครบ ๕ รอบ ในปี ๒๕๓๕ ซึ่งจำเป็นก่อสร้างผ่านที่ดินของวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร
ความละเอียดจนแล้ว นั้น

กรมการศาสนาได้นำเรื่อง เสนอที่ประชุมมหาเดรสมาคัมพิจารณาแล้ว เห็นว่าวัดดังกล่า
มีลักษณะพิเศษกว่าวัดอื่นโดยทั่วไป เพราะมีองค์พระปฐมเจดีย์และบริเวณเป็นเขตโบราณสถานสิ่งพอก
มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติมาตั้งแต่โบราณกาล การสร้างถนนผ่านเข้าไปในบริเวณอาจทำ
ความเสียหายแก่องค์เจดีย์ในอนาคตได้ ประกอบกับปัจจุบันมีถนนคันทิศตะวันออกห่างไปประมาณ
๓๐๐ เมตร อยู่แล้ว จึงมีมติไม่ให้ความเห็นชอบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายจันทรู เสกธวัช)
อธิบดีกรมการศาสนา

สำนักงานศาสนสมบัติ
โทร. ๒๕๒๒๔๗๐
โทรสาร ๒๕๑๕๖๒๖

สำนักงานคดี
(นายจันทรู เสกธวัช)
เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเรื่อง

ที่ ศธ 0707/6

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม
 วันที่ 21/11/53 วันที่ 16 ส.ค. 2538
 เวลา 13:30 อธิบดี
 กรมศิลปากร

ถนนหน้าพระธาตุ กทม. 10200

3 มกราคม 2538

เรื่อง โครงการก่อสร้างถนนพุทธบูชาเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครปฐม

เรียน เลขาธิการสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารเรื่องถนนพุทธบูชา - องค์พระปฐมเจดีย์

กรมศิลปากร
 วันที่ 10/11/53
 เวลา 14:30

เนื่องด้วยจังหวัดนครปฐมได้ตั้งโครงการก่อสร้างถนนพุทธบูชาเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งจะตัดจากถนนเพชรเกษมสายใหม่ไปยังองค์พระปฐมเจดีย์ด้านทิศใต้ และเข้าสู่ใจกลางเมืองซึ่งเป็นบริเวณพาณิชย์กรรมของเมือง ตามที่กำหนดไว้ในผังเมืองรวมเมืองนครปฐม มีระยะทางยาวประมาณ 900 เมตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสเจริญพระชนมายุ 60 พรรษา และเพื่อแก้ปัญหาจราจรในเขตเทศบาลและรอบ ๆ ตามรายละเอียดที่ปรากฏในเอกสารซึ่งมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้รวบรวมไว้ ดังแนบ

ขณะนี้กรมโยธาธิการได้เสนอของบประมาณผ่านคณะกรรมการแก้ปัญหาการจราจรกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีแล้ว เป็นเงิน 150 ล้านบาท เพื่อเป็นค่าชดเชยที่ดินและทรัพย์สิน เป็นเงิน 80 ล้านบาท และค่าก่อสร้างถนน เป็นเงิน 70 ล้านบาท และได้ขอพระราชทานกฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืนเพื่อตัดถนนสายนี้แล้ว

เนื่องจาก โครงการก่อสร้างถนนดังกล่าว อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงของโบราณสถานสำคัญคือพระปฐมเจดีย์ กรมศิลปากรจึงได้นำเรื่องเข้าหารือในคณะกรรมการควบคุมการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุและการใช้ที่ดินเขตโบราณสถาน ในการประชุมครั้งที่ 11/2537 เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2537

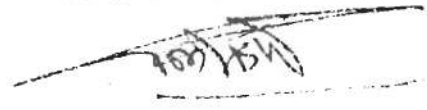
คณะกรรมการได้อภิปรายกันอย่างกว้างขวาง และมีความเห็นว่าการก่อสร้างถนนสายนี้จะมีผลกระทบต่อองค์พระปฐมเจดีย์เท่านั้น แต่จะมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของเมืองนครปฐม

/ โดยตรง ...

โดยตรง ทั้งในด้านทัศนียภาพ ความพลุกพล่านของการจราจร มลภาวะ ฯลฯ เนื่องจากถนนสายดังกล่าว จะชักนำการสัญจรเข้าสู่กลางเมืองผ่านบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์ ทำให้ได้รับความสิ้นเปลืองเพิ่มขึ้น อีกทั้งจะทำให้การพัฒนาที่ดินสองข้างถนน บกบังความสว่างงามขององค์พระปฐมเจดีย์ ซึ่งปัจจุบันสามารถมองเห็นได้ในระยะไกลทั้งขาเข้าและขาออกจากเมือง จึงเห็นสมควรขอความร่วมมือจากสำนักนโยบาย และแผนสิ่งแวดล้อม เพื่อพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมคิด โชติกวณิชย์)
อธิบดีกรมศิลปากร

กองโบราณคดี

โทร. 2823768

เลขทะเบียน.....52524

เลขหนังสือ
๗๗
DS
589
๒๒๑36

สรุปเรื่องการเวนคืนที่ดินของวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหารเพื่อสร้างถนนพหลโยธิน

ตามโครงการสร้างถนนพหลโยธินเฉลิมพระเกียรติพระบรมราชินีนาถ เนื่องในวโรกาสพระชนมพรรษา ๕ รอบ ถนนดังกล่าวทอดกั้นที่ดินวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร เนื้อที่ประมาณ ๔ ไร่ ๒๐ ตารางวา จังหวัดนครปฐมได้แจ้งให้กรมการศาสนาพิจารณาทำเนิการเกี่ยวกับการที่จังหวัดจะตัดถนนเฉลิมพระเกียรติ สายนี้ กรมการศาสนาได้นำเรื่องเสนอมหาเถรสมาคม ในการประชุมครั้งที่ ๓๔/๒๕๓๕ วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๕ (เอกสารหมายเลข ๑) มหาเถรสมาคมพิจารณาแล้วมีมติไม่ให้ความเห็นชอบ โดยเห็นว่าวัดดังกล่าว มีลักษณะพิเศษกว่าวัดอื่นโดยทั่วไป เพราะมีองค์พระปฐมเจดีย์และบริเวณเขตโบราณสถานสืบทอดมรดกทาง ศิลปวัฒนธรรมของชาติมาตั้งแต่โบราณกาล การสร้างถนนผ่านเข้าใกล้บริเวณอาจทำความเสียหายแก่องค์พระ- ปฐมเจดีย์ในอนาคตได้ ประกอบกับปัจจุบันมีถนนด้านทิศตะวันออกห่างไปประมาณ ๓๐๐ เมตรอยู่แล้ว จึงมีมติ ไม่ให้ความเห็นชอบ และได้แจ้งให้จังหวัดนครปฐมทราบตามหนังสือที่ ศษ ๐๔๐๓/๑๔๔๓ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ (เอกสารหมายเลข ๒)

ต่อมา จังหวัดนครปฐมได้มีหนังสือ กวนที่สุก ที่ นฐ ๐๐๓๒/๓๑๕๕ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๓๖ (เอกสารหมายเลข ๓) ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์การสร้างถนนดังกล่าวโดยแจ้งว่าเป็นถนนคอนกรีตผิวจราจร ๘ ช่องทางเดินรถ พร้อมทางเดินเท้า ๒ ข้าง และมีเกาะกลางถนนปลูกไม้ดอก กว้างรวม ๔๔ เมตร ระยะ ทางยาวประมาณ ๑ กิโลเมตร โดยแนวถนนมีองค์พระปฐมเจดีย์เป็นจุดศูนย์กลางของถนน ซึ่งเป็นแนวตรง ออกจากถนนเพชรเกษม อันเป็นถนนสายหลักในการเดินทางสู่ภาคใต้ การก่อสร้างถนนสายนี้เป็นไปตามสำนัก- ดังเมือง กระทรวงมหาดไทย เป็นการแก้ปัญหาจราจร เป็นถนนเปิดประตูเมืองเข้าสู่องค์พระปฐมเจดีย์ อัน เป็นสัญลักษณ์พุทธศาสนา ที่สำคัญที่สุดในประเทศไทย จังหวัดนครปฐมได้ขอให้กรมการศาสนาพิจารณาสนับสนุน กรมการศาสนาได้นำเรื่องเสนอมหาเถรสมาคมอีกครั้งหนึ่งในการประชุม ครั้งที่ ๑๖/๒๕๓๖ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๖ (เอกสารหมายเลข ๔) ที่ประชุมมีมติยืนยันตามมติเดิมคือไม่เห็นชอบด้วยในการสร้างถนนดังกล่าว กรมการศาสนาได้แจ้งให้จังหวัดนครปฐมทราบตามหนังสือ ที่ ศษ ๐๔๐๓/๑๔๔๐๔ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๓๖ (เอกสารหมายเลข ๕)

ต่อมา นายนิพนธ์ บักนิษ และประชาชนราว ๓๐๐ คน ที่อาศัยอยู่ในที่ดินวัดพระปฐมเจดีย์ ได้มี หนังสือร้องทุกข์ขอความเมตตาการบพหุสมเด็จพะสังฆราช เรื่องที่จังหวัดนครปฐมโดยสำนักงานโยธาจังหวัด มีโครงการสร้างถนนดังกล่าว กรมการศาสนาได้นำเรื่องเสนอมหาเถรสมาคมในการประชุม ครั้งที่ ๓๑/๒๕๓๖ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๖ (เอกสารหมายเลข ๖) ที่ประชุมพิจารณาแล้วยืนยันตามมติเดิม

เจ้าอาวาสวัดพระปฐมเจดีย์และคณะสงฆ์มีความเห็นว่าไม่ควรสร้างถนนสายนี้ เพราะจะทำให้
กระทบกระเทือนต่อองค์พระปฐมเจดีย์ อาจเกิดการแตกร้าวชำรุดทรุดเอียงและพังทลายได้ในอนาคต เนื่องจาก
ถนนนี้ใช้เป็นทางรถจักรยาน วิถีพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหารได้มีมติ ความมาก ที่ ว.๗๒/๒๕๓๗ ลงวันที่
๔ กรกฎาคม ๒๕๓๗ (เอกสารหมายเลข ๗) แจ้งว่า รัฐบาลได้ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณ
ที่เวนคืนโดยตัดผ่านที่ดินวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร เนื้อที่ ๔ ไร่ ๒๐ ตารางวา กรมการศาสนาได้มี
หนังสือหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เชิญผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม
ชี้แจง ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจังหวัดนครปฐม ผู้แทนสำนักงานโยธาจังหวัด ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย และผู้แทน
กระทรวงศึกษาธิการ ในการประชุมชี้แจงกรมการศาสนาไม่เห็นด้วยกับการสร้างถนนดังกล่าวและโต้แย้งใน
ที่ประชุมว่าอาจเกิดผลกระทบขององค์พระปฐมเจดีย์ ซึ่งเปรียบเสมือนของคู่บ้านคู่เมืองและแจ้งมหาเถรสมาคม
ให้ประชุมทราบ ผลการประชุมโดยสรุปแจ้งว่าการดำเนินการเวนคืนสามารถกระทำได้เมื่อรัฐบาลมีความประสงค์
โดยออกเป็นพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพื่อโอนกรรมสิทธิ์ที่วัด

กรมการศาสนาพิจารณาแล้วเห็นว่า มหาเถรสมาคมซึ่งเป็นองค์กรสูงสุดของพุทธจักรคณะสงฆ์
วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร กรมศิลปากร ทางมีความเห็นว่าไม่ควรสร้างถนนในที่ดินของวัดพระปฐม-
เจดีย์ราชวรมหาวิหาร เนื่องจากอาจเกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรงขององค์พระปฐมเจดีย์ในอนาคต อีกทั้งถ้า
เกิดความเสียหายต่อบริเวณสถานคู่บ้านคู่เมืองแล้ว พุทธศาสนิกชนทั้งประเทศย่อมต้องมองภาพลักษณ์ของรัฐบาล
และหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างถนนดังกล่าวในแง่ไม่ดี และน่าที่จะรับฟังมหาเถรสมาคมซึ่งเป็นองค์กร
สูงสุดของพุทธจักรที่คัดค้านไม่เห็นด้วยกับการสร้างถนนดังกล่าว เพื่อจะได้เป็นการประสานระหว่างพุทธจักร
และอาณาจักร กรมการศาสนามีความเห็นว่าถ้าจะย้ายถนนดังกล่าวไปอยู่บริเวณอื่นที่ดีไปน่าจะไม่เกิดความเสียหาย
แก่อย่างใด อีกทั้งจะก่อให้เกิดความสบายใจต่อทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และเพื่อประโยชน์ต่อพุทธศาสนิกชนทั้ง
ประเทศทั้งปัจจุบันและอนาคตที่จะดำรงไว้ซึ่งโบราณสถานคู่บ้านคู่เมืองให้มั่นคงสืบไปในอนาคต ดังนั้น การเวนคืน
ที่ดินวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหารนี้เป็นเพียงการออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืน ยังไม่ได้
ออกเป็นพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เห็นควรเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำเสนอ
คณะรัฐมนตรีพิจารณาขออนุญาตการสร้างถนนดังกล่าวในที่ของวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหารต่อไป

อนึ่ง วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหารได้มีมติที่ ว.๗๕/๒๕๓๘ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๘
(เอกสารหมายเลข ๘) แจ้งว่า ขณะนี้จังหวัดนครปฐมโดยสำนักงานโยธาธิการจังหวัดได้มีหนังสือถึงเจ้าของ

/หรือผู้ครอบครอง.....

หรือผู้ครอบครอง โดยขอมัคยกฎหมายในอสังหาริมทรัพย์ที่ตกเวนคืน เพื่อก่อสร้างถนนพหลโยธิน ให้ไปตกลงทำ สัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ที่ตกเวนคืน วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหารมีความเห็นว่า การกระทำดังกล่าว ของจังหวัดนครปฐมโดยสำนักงานโยธาธิการจังหวัด เป็นการกระทำที่ไม่สอดคล้องกับมติมหาเถรสมาคมที่ไม่ เห็นชอบในการสร้างถนนผ่านที่ดินของวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร เพราะคัมภีร์ของมหาเถรสมาคม เห็นความสำคัญขององค์พระปฐมเจดีย์ซึ่งเป็นหลักชัยแห่งพระพุทธศาสนา เป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ มาแต่โบราณกาล การสร้างถนนผ่านเข้าใกล้บริเวณจะนำความเสียหายให้เกิดขึ้นแก่องค์พระปฐมเจดีย์ในอนาคต และทางกรมศิลปากรก็มีความเห็นว่า การสร้างถนนสายนี้จะมีผลกระทบต่อองค์พระปฐมเจดีย์เช่นกัน

กรมการศาสนา

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กองนิติการ โทร. 2802888.....

ที่..... วันที่ 1 สิงหาคม 2538.....

เรื่อง.....ร่างประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนดให้เวนคืนอสังหาริมทรัพย์.....

ในท้องที่ตำบลพระปฐมเจดีย์ และตำบลห้วยจรเข้ม อำเภอเมืองนครปฐม
จังหวัดนครปฐม เป็นกรณีที่มีความจำเป็นโดยเร่งด่วน

เรียน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ตามที่โปรดกำหนดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างวัดพระปฐมเจดีย์
ราชวรมหาวิหาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กรมการศาสนา และกรมศิลปากร
เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากรณีกระทรวงมหาดไทยได้เสนอร่างประกาศ
สำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนดให้การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ในท้องที่ตำบลพระปฐมเจดีย์
และตำบลห้วยจรเข้ม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม เป็นกรณีที่มีความจำเป็น
เร่งด่วน ซึ่งรองนายกรัฐมนตรี (นายบัญญัติ บรรทัดฐาน) สั่งและปฏิบัติราชการแทน
นายกรัฐมนตรี มีคำสั่งมอบให้กระทรวงมหาดไทยรับไปพิจารณาพร้อมกับกระทรวงศึกษาธิการ
ก่อนนั้น

กองนิติการ ขอเรียนว่า มูลกรณีเรื่องนี้เกิดขึ้นเนื่องจากจังหวัดนครปฐม
ได้มีโครงการก่อสร้างถนนพุกขบูชา ซึ่งเป็นถนนเชื่อมระหว่างถนนชวาพระกับทางหลวง
แผ่นดินหมายเลข 4 เมื่อ พ.ศ. 2534 ซึ่งวัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร และมหาเถร
สมาคมไม่เห็นชอบด้วย แต่ต่อมาได้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่
ที่จะเวนคืนในท้องที่ตำบลพระปฐมเจดีย์ ตำบลห้วยจรเข้ม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2537 แต่กระทรวงมหาดไทยไม่อาจดำเนินการให้เสร็จสิ้นโดยเร็วได้
จึงเสนอร่างประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนดให้การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ในท้องที่
ตำบลพระปฐมเจดีย์ และตำบลห้วยจรเข้ม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม เป็นกรณี
ที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาดังกล่าว

บัดนี้ ได้มีการประชุมปรึกษาเรื่องนี้แล้ว เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2538
โดยนายนิคม มุสิกคามะ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานแทนนายสุวิทย์
รัชมิกิติ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และที่ประชุมพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

1. องค์พระปฐมเจดีย์เป็นเจดีย์สำคัญอันดับหนึ่งของประเทศไทย และเป็นโบราณสถาน ซึ่งทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดีเป็นอย่างมาก จึงควรปกป้องและอนุรักษ์ไว้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติสืบต่อไป

โดยหลักการป้องกันโบราณสถานสำคัญ สภาระหว่างชาติว่าด้วยอนุสรณ์สถานและแหล่งโบราณคดี (ICOMOS) ซึ่งจัดตั้งโดยองค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ซึ่งประเทศไทยเป็นสมาชิกอยู่ด้วย ได้กำหนดหลักการในการป้องกันโบราณสถานสำคัญไว้ว่า จะไม่ก่อสร้างสิ่งรบกวนเข้าไปใกล้เขตมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญ ซึ่งทุกประเทศทั่วโลกได้ยึดเป็นแนวปฏิบัติว่าจะไม่สร้างสาธารณูปการพื้นฐาน เช่น ถนนเข้าไปใกล้เขตโบราณสถาน และประเทศไทยเองก็ถือเป็นแนวปฏิบัติมาโดยตลอดนับตั้งแต่ พ.ศ. 2520 เป็นต้นมา

ประเทศเพื่อนบ้านในแถบอินโดจีนและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีศักยภาพทางเศรษฐกิจต่ำกว่าประเทศไทยหลายประเทศก็ให้ความสำคัญต่อการปกป้องและอนุรักษ์อนุสรณ์สถาน และแหล่งโบราณคดีเป็นอย่างมาก เช่น

1.1 ประเทศกัมพูชา รัฐบาลกัมพูชาโดยความร่วมมือขององค์การ UNESCO ได้กำหนดเขตปลอดการก่อสร้างรอบนครวัด ไว้เป็นพื้นที่ 200 ตารางกิโลเมตร โดยได้ย้ายสนามบินเมืองเสียมราฐ ซึ่งฝรั่งเศสสร้างไว้ ออกนอกพื้นที่ด้วย

1.2 ประเทศสิงคโปร์ได้กำหนดเขตโบราณสถานเมืองพุกาม ห้ามการก่อสร้างทุกชนิดไว้ ประมาณ 300 ตารางกิโลเมตร โดยรัฐบาลได้ย้ายบ้านเรือนราษฎรประมาณ 3,000 ครอบครัวออกนอกเขตพื้นที่เสรีจเรือบริเวณแล้ว

1.3 ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งมีประชากรหนาแน่นมาก แต่รัฐบาลอินโดนีเซียได้ย้ายบ้านเรือนราษฎรและศูนย์การค้ารอบบุงโรพุทโย รวมทั้งทางหลวงให้ห่างจากเขตโบราณสถานซึ่งปัจจุบันมีพื้นที่โดยรอบประมาณ 400 ไร่ จัดเป็นอุทยาน

1.4 ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ห้ามการก่อสร้างทุกชนิดรอบนครหลวงพระบาง ทั้งนี้เพื่อรักษาทัศนียภาพของเมือง (Townscape) และภูมิทัศน์ (Landscape) ไว้เป็นอนุสรณ์และความภาคภูมิใจในเกียรติภูมิของเมือง

ตั้งแต่เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 เป็นต้นมา รัฐบาลทุกรัฐบาล ได้สนับสนุนแนวทางการอนุรักษ์โบราณสถานของกรมศิลปากร โดยการย้ายทางหลวงที่ได้สร้างเข้าไปในเขตโบราณสถานสำคัญ ซึ่งกรมทางหลวงและกระทรวงมหาดไทยก็ได้ให้การสนับสนุนมาโดยตลอด เช่น การสร้างทางเลี้ยวเมืองบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย การสร้างทางเลี้ยวโบราณสถานอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย (บริเวณฐานพุทธสถานพิมาย และประตูชัย) การแก้แนวทางหลวงบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย การสร้างทางเลี้ยวเมืองเพื่อรื้อทางหลวงที่ผ่านกลางอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร ตามแผนแม่บทของกรมศิลปากร

รัฐบาลปัจจุบัน ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2538 เกี่ยวกับนโยบายด้านอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และทำนุบำรุงศาสนา ดังนี้

"5.1 นโยบายด้านอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและทำนุบำรุงศาสนา

รัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ทำนุบำรุง ส่งเสริมและฟื้นฟูศาสนาโดยให้ประชาชนสนใจในสาระคำสอนเป็นหลัก ส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะท้องถิ่นและอนุรักษ์โบราณสถานที่สำคัญของชาติ โดยจะดำเนินการ

..... ฯลฯ

5.1.4 ส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานที่สำคัญของชาติ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่นานาชาติถือเป็นมรดกโลก ด้วยการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการปฏิสังขรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ดี เหมาะสำหรับเป็นแหล่งท่องเที่ยวและเชิญชวนให้เอกชน ทั้งในและต่างประเทศมีส่วนร่วม เช่น การตั้งกองทุนเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุ ตลอดจนให้มีการแยกเขตเมืองเก่า เมืองใหม่ เพื่อควบคุมสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในเขตเหล่านั้นให้ผสมกลมกลืนและต่อเนื่องกับสถาปัตยกรรมเดิมที่มีอยู่"

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่ารัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะปกป้องและอนุรักษ์โบราณสถานสำคัญของชาติ รวมทั้งจะควบคุมไม่ให้มีการก่อสร้างอาคารหรือสิ่งก่อสร้างอื่นใด อันจะเป็นการทำลายโบราณสถานซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ทั้งนี้โดยคำนึงถึงผลกระทบที่อาจจะเป็นอันตรายต่อโบราณสถาน และทัศนียภาพโดยรอบโบราณสถานนั้นด้วย

อนึ่ง จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นที่ตั้งขององค์พระปฐมเจดีย์ นั้น เคยเป็นเมืองโบราณที่ใหญ่ที่สุดในแหลมอินโดจีน คือเมืองนครชัยศรี ซึ่งเป็นแหล่งโบราณคดีที่สำคัญแห่งหนึ่ง แต่โดยที่ผู้บริหารบ้านเมืองในอดีต มิได้คำนึงถึงความสำคัญของการอนุรักษ์โบราณสถานเหล่านั้น จึงมีการรื้ออาคารที่ทำการรัฐบาลในอดีต อาคารบ้านเรือนของราษฎร ซากวัดวาอาราม ถนนประวัติศาสตร์ เพื่อนำอิฐไปใช้ในการวางรากฐานทางรถไฟจากสถานีรถไฟจังหวัดนครปฐม ถึงสถานีรถไฟดิ่งชันในคราวสร้างทางรถไฟสายใต้ และได้มีการอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารพาณิชย์บนที่ดินวัดร้าง จนเป็นเหตุแห่งการทำลายโครงสร้างของเมืองนครชัยศรีเดิมจนหมดสภาพ เหลือเพียงแนวคูเมืองเท่านั้น จากเหตุการณ์ดังกล่าวนี้เองทำให้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ชนชาติไทยเหลืออยู่เพียงสมัยสุโขทัยเท่านั้น ไม่อาจสืบค้นประวัติศาสตร์ชนชาติไทยก่อนสมัยสุโขทัยได้ ซึ่งเป็นอุทาหรณ์ให้เห็นถึงความเสียหายเกี่ยวกับการก่อสร้างสิ่งก่อสร้างในบริเวณโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี ดังที่จังหวัดนครปฐมกำลังคิดดำเนินก่อสร้างถนนพุทธบูชาได้เป็นอย่างดี

2. ถนนพุทธบูชา ต้องผ่านที่ดินของวัดพระปฐมเจดีย์ เป็นเนื้อที่ประมาณ 4 ไร่เศษ เป็นการออกนบขที่มิได้คำนึงถึงแนวทางการปกป้องคุ้มครองโบราณสถานสำคัญของชาติ ส่วนทางกับแนวปฏิบัติมาแล้วตั้งแต่ต้น เพราะแทนที่จะรื้อถนนเดิมบางเส้นทางที่มีอยู่แล้วให้เหลือลงหรือห้ามรถทุกชนิดเข้าไปในเขตโบราณสถานแห่งนี้ กลับดำเนินการสร้างถนนเข้าไปอีก จึงเป็นการทำลายโบราณสถานในระยะยาวมากยิ่งขึ้น ทั้งที่ดินของวัดก็เป็นที่อยู่จำพรรษาของพระสงฆ์สามเณรวัดพระปฐมเจดีย์ ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลาอันยาวนานเกินกว่า 100 ปี ปัจจุบันมีพระภิกษุสามเณรประมาณ 100 รูปเศษ และตั้งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนประชาบาล ระดับประถมศึกษา มีนักเรียนประมาณ 1,600 คนเศษ สำหรับที่ดินแปลงนี้มีเนื้อที่ประมาณ 30 ไร่เศษ เป็นที่ดินแปลงเดิมเท่านั้นที่ทางวัดพระปฐมเจดีย์จะสามารถใช้เป็นที่ตั้งของศาลาการเปรียญ เสนาสนะกุฏิสงฆ์และบริเวณฌาปนสถาน ปัจจุบันใช้เป็นที่ตั้งของโรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ เนื้อที่ 8 ไร่ หากถูกตัดออกไปอีก 4 ไร่เศษ ก็จะเหลือที่สำหรับตั้งกุฏิ เสนาสนะสงฆ์ และสถานที่เพื่อการสาธารณประโยชน์ส่วนรวม เป็นบริเวณเนื้อที่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

3. ทำให้พระสงฆ์สามเณรที่จำพรรษา ณ วัดพระปฐมเจดีย์ ต้องถูกรบกวนจากการจราจรที่เพิ่มมากขึ้นโดยลำดับ จากถนนพุทธบูชา เป็นเหตุให้ไม่ได้รับความสงบในการที่จะบำเพ็ญสมณธรรม และศาสนกิจต่าง ๆ นอกจากนี้ยังทำให้บรรดาเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ได้รับเสียงรบกวน และกระทบต่อการเรียนการสอน อาจทำให้เด็กนักเรียนเกิดอาการประสาทหูพิการขึ้นได้ และทำให้โอกาสที่เด็กนักเรียนจำนวนมากที่จะต้องข้ามถนนไปมาได้รับอันตรายจากอุบัติเหตุสูงชันด้วย

4. ถนนพุทธบูชา เป็นถนนที่เข้าซ้อนกับถนนสายอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกัน และมีอยู่แล้วถึง 10 กว่าสายด้วยกัน เฉพาะในแถบบริเวณด้านทิศใต้ขององค์พระปฐมเจดีย์ ซึ่งเป็นด้านทิศเดียวกับโครงการถนนพุทธบูชา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างถนนไว้ก่อนแล้ว ชื่อ "ถนนราชมรรคา" ซึ่งเริ่มต่อจากถนนหน้าพระไป โดยไม่ต้องเข้ามาสู่บริเวณองค์พระปฐมเจดีย์ไปบรรจบกับถนนสิงเป่า เข้าสู่บริเวณพระราชวังสนามจันทร์ ซึ่งนับว่าเป็นพระบรมราชโอรสาอย่างหนึ่ง ซึ่งพระองค์ไม่มีพระประสงค์จะให้ตัดถนนพุทธบูชาที่จะให้เข้ามาสู่บริเวณองค์พระปฐมเจดีย์เพิ่มขึ้นอีก นอกจากที่มีอยู่แล้วในด้านทิศเหนือ ทิศตะวันออก และทิศตะวันตก ทั้งนี้เพราะเหตุว่าพระองค์มีพระประสงค์จะให้บริเวณด้านทิศใต้แก่ภกตชนชาวพระ เป็นที่อยู่จำพรรษาของพระสงฆ์ จะได้เป็นสถานที่บำเพ็ญสมณธรรมอย่างสงบ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ที่ประชุมเห็นว่า

1. โครงการก่อสร้างถนนพุทธบูชาดังกล่าวมีผลกระทบต่อการอนุรักษ์โบราณสถานและแหล่งโบราณคดี อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ควรยกเลิกและแก้ไขให้ถนนต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิมสามารถจำกัดจำนวนรถยนต์ที่เข้าสู่โบราณสถานแห่งนี้ให้น้อยลง

2. กระทบต่อการปฏิบัติศาสนกิจของพระภิกษุสามเณร วัดพระปฐมเจดีย์ และการเรียนการสอนของโรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ด้วย

3. เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบในทุกด้านด้วยความรอบคอบแล้ว จะเห็นว่า มีผลกระทบในทางลบมากกว่าประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้ละเลิก

ไม่พิจารณาถึงผลกระทบเหล่านี้เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีแต่อย่างใด จึงเห็นว่าควรเสนอให้ระงับโครงการก่อสร้างถนนพุกชบู่ชาดังกล่าวเสีย และเพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาลปัจจุบันในการปกป้องและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชาติที่ประชุมจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ถนนปัจจุบันทุกสายที่มีอยู่แล้ว ในระยะทาง 1,000 เมตร รอบองค์พระปฐมเจดีย์ ควรจะได้กำจัดสิ่งรกตา เช่น สายไฟฟ้า ป้ายโฆษณาสินค้า ทางเท้า ให้เป็นระเบียบของงดงามด้วยภูมิทัศน์ สร้างความร่วมมือให้แก่ประชาชนที่เดินทางไปนมัสการกราบไหว้บูชาพระปฐมเจดีย์

2. ควรพิจารณาให้รถยนต์ทุกชนิดในรัศมี 1,000 เมตร เข้าไปในเขตโบราณสถานโดยการเวนคืนที่เพื่อจัดทำเป็นบริเวณจอดรถทุกด้าน แล้วให้ประชาชนเดินทางผ่านแยกไม้ที่ร่วมวันเข้าไปชมโบราณสถาน เช่นเดียวกับโบราณสถานของประเทศอื่น ๆ ที่พัฒนาแล้ว

3. ทางจังหวัดควรออกเทศบัญญัติซ่อมแซมและปรับปรุงอาคาร 2 มิ่งถนน ให้มีภูมิสถาปัตยกรรมเป็นเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมไทยภาคกลาง ตลอดจนควบคุมสีสรรของอาคารให้กลมกลืนกับภูมิทัศน์ที่ปรับปรุง

สำหรับการพิจารณาร่วมกันระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงศึกษาธิการ ตามบัญชาของรองนายกรัฐมนตรี (นายบัญญัติ บรรทัดฐาน) ซึ่งสั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี นั้น บัดนี้ กระทรวงมหาดไทย โดยกรมโยธาธิการ ได้เชิญประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องดังกล่าว ในวันพุธที่ 2 สิงหาคม 2538 เวลา 13.30 นาฬิกา ณ ห้องประชุม 1 ชั้น 10 กรมโยธาธิการ ถนนพระรามที่ 6 เขตพญาไท รายละเอียดตามหนังสือกรมโยธาธิการ ค่วนมาก ที่ มท 0825/14483 ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2538 ที่แนบ ซึ่งเรื่องนี้เห็นว่าเป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างวัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร กับกระทรวงมหาดไทยมาตั้งแต่ต้น จึงความขอ

อธิบดีกรมการศาสนา เป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในการประชุมร่วมกับกระทรวงมหาดไทยครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบขอได้โปรด

1. สั่งการให้นำความเห็นดังกล่าวเป็นแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการในการพิจารณาร่วมกับกระทรวงมหาดไทย
2. มอบให้อธิบดีกรมการศาสนา เป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ในการประชุมร่วมกับกระทรวงมหาดไทย
3. นำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเพื่อโปรดทราบ

(นายสุทัศน์ ทิวทอง)

ผู้อำนวยการกองนิติการ สป.

๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๑
 ๒๖
 สุเมธ/กิตติ/ชวน
 /๒๖๖๖

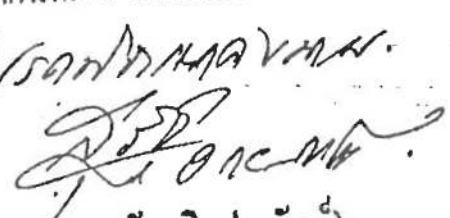
2. กระทรวงศึกษาธิการและ ดร.พระประสิทธิ์ ชูรสิทฺธิ์ คณบดีคณะ-
 สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เห็นสมควรยกเลิกโครงการ โดยเห็นว่าควร
 ปรับปรุงองค์พระปฐมเจดีย์ และจังหวัดนครปฐมให้เป็นเมืองโบราณและเตรียมการเป็น
 มรดกโลก

3. สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กรมศิลปากร กรมการผังเมือง
 จังหวัดนครปฐม สภาจังหวัดนครปฐม และเทศบาลเมืองนครปฐม เห็นสมควรดำเนินการ
 ก่อสร้างถนนพุทธบูชาต่อไป โดยมีรูปแบบตามแนวทางคณะกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
 ธรรมชาติและศิลปกรรมหรือรูปแบบที่กรมศิลปากรจัดทำ

4. กรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทยจะได้รวบรวมความคิดเห็นของทุก
 ฝ่ายในการประชุม เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป
 รายละเอียดปรากฏตามหนังสือกรมโยธาธิการ ที่ มท 0825/ว 16496 ลงวันที่ 22
 สิงหาคม 2538 ที่แนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และโปรดนำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 ศึกษาธิการ เพื่อพิจารณาลงนามหนังสือถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดังแนบ

 (นายสุทัศน์ ทิวทอง)
 ผู้อำนวยการกองนิติการ สป.

เวียน ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
 เพื่อโปรดเกล้าฯ

 (นายสุรัฐ ศิลปอนันต์)
 รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
 ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

พจนานุกรม
 ๑๗.๖.๓๕

๑๗.๖.๓๕
 เดิมเรื่องเอง

งานธุรการ กท.สป.ศธ.
รับ 8.0.0.2 - 1 ก.ย. 2538 11.๑๖ น.
ผ่าน.....
ตรวจสอบ..... - 1 ก.ย. 2538
เสนอผ่าน.....
.....
ส่งลงนาม.....
.....
ส่ง.....

ว. ๒๒ / ส. ๑. / ๓๘
เวลา ๑๙.๔๕ น.
ผู้รับ

ที่ มท 0825 / 16494

กรมโยธาธิการ
ถ. พระรามที่ 6 เขตพญาไท
กทม. 10400

สิงหาคม 2538

เรื่อง รายงานการประชุมปรึกษาเรื่องโครงการก่อสร้างถนนเข้าสู่พระปฐมเจดีย์
(ถนนพุทธบูชาเฉลิมพระเกียรติ) จังหวัดนครปฐม

นมัสการ ประธานคณะกรรมการเฉพาะกิจศึกษากรณีพระปฐมเจดีย์

อ้างถึง หนังสือกรมโยธาธิการ ที่ มท 0825 / 14486 ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2538

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการประชุมปรึกษาเรื่องโครงการก่อสร้างถนนเข้าสู่พระปฐมเจดีย์ (ถนนพุทธบูชา
เฉลิมพระเกียรติ) จังหวัดนครปฐม

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมโยธาธิการ ได้เรียนเชิญท่านเข้าร่วมประชุมปรึกษาเรื่อง
โครงการก่อสร้างถนนเข้าสู่พระปฐมเจดีย์ (ถนนพุทธบูชาเฉลิมพระเกียรติ) จังหวัดนครปฐม เมื่อวันที่
2 สิงหาคม 2538 ณ ห้องประชุม 1 ชั้น 10 กรมโยธาธิการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมโยธาธิการ ได้จัดทำรายงานการประชุมเรียบร้อยแล้ว จึงขอส่งรายงานการประชุม
ดังกล่าว มาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบ และขอได้โปรดแจ้งให้กรมโยธาธิการทราบ ภายในวัน
ที่ 28 สิงหาคม 2538 หากพ้นกำหนดนี้แล้วถือว่าให้ความเห็นชอบและรับรองการประชุมดังกล่าว

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

1๘๐ ๕๐๙

(นายเสรี สุวรรณรักษ์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมโยธาธิการ

กองสาธารณสถานและทางหลวงท้องถิ่นที่ 2
โทร. 552 - 0587

รายงานการประชุม
การประชุมปรึกษาเรื่องโครงการก่อสร้างถนนเข้าสู่พระปฐมเจดีย์
(ถนนพุทธบูชาเฉลิมพระเกียรติ) จังหวัดนครปฐม
วันพุธที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๓๘
ณ. ห้องประชุม ๑ ชั้น ๑๐ กรมโยธาธิการ

ผู้มาประชุม

1. นายารวิทย์	เลิศลักษณ์	รท.อธิบดีกรมโยธาธิการ	ประธานที่ประชุม
2. นายนิคม	มุสิกคามะ	ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ กานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	
3. นางสาวสมสรวง	บูรพม	อธิบดีกรมการถมเมือง	
4. นายสุวิมล	คันต้ามณี	กานอธิบดีกรมศิลปากร	
5. นายเกษม	เกษย์ในบุญ	อธิบดีกรมการศาสนา	
6. นายศิริพร	นันทา	กานเลขาธิการสำนักงานนโยบาย และแผนสิ่งแวดล้อม	
7. นายณัฐ	ศรีวิหก	ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม	
8. นายสุนทร	แก้วพิจิตร	นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองนครปฐม	
9. นายสุรพงษ์	นันทบุญคำพรม	ประธานสภาจังหวัดนครปฐม	
10. พระมหาจรูญ	ปัญญาโร	แทนประธานคณะกรรมการเฉพาะกิจศึกษา กรณีพระปฐมเจดีย์	
11. พระราชสุธรรมเมธี		เจ้าอาวาสวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร	
12. ดร.พระประสิทธิ์	สุรสิทฺธิ	กานบดีคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย	
13. นายไมตรี	ศรีนราวัฒน์	ผอ. กองสาธารณสุขสถานและทางหลวงท้องถิ่นที่ ๒	

ผู้ไม่มาประชุม

1. ดร. อภิชาดิ	วงศ์แก้ว	ไปต่างประเทศ
----------------	----------	--------------

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายปัญญา	ประเสริฐศรี	สนง.ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
2. นายทนงศักดิ์	หงสกุล	กรมการศาสนา
3. นายนิรันดร์	สุธรรมพันธ์	กรมการศาสนา
4. นายธีรวิทย์	วัฒนพงศ์	กรมการศาสนา
5. นายชาญวิทย์	สุขแจ่ม	กรมการศาสนา
6. นายสมพงศ์	รัชโน	กรมการศาสนา
7. นางศิริวรรณ	จุลโพธิ์	กรมการศาสนา
8. นายสุวรรณ	ชนิกวัฒน์	กรมศิลปากร
9. นายสถาพร	ขวัญยืน	กรมศิลปากร
10. นางสาวเรวดี	สกุลพานิช	กรมศิลปากร
11. นายประสงค์	แผ่สุวรรณ	กรมการผังเมือง
12. นายสุนทร	บุษบก	วัดพระปฐมเจดีย์
13. พระมหาสมชัย		วัดพระปฐมเจดีย์
14. พระมหาพิพัฒน์จันทูปโม		วัดพระปฐมเจดีย์
15. พระศรีรัตนโมลี		วัดพระปฐมเจดีย์
16. พระพิพัฒน์วิริยาภรณ์		วัดพระปฐมเจดีย์
17. นายวิลาศ	สัตยายุทธ	ปลัดจังหวัดนครปฐม
18. นายอภิชัย	จิรโสภณ	โยธาธิการจังหวัดนครปฐม
19. นายธวัช	กุลทนต์	กรมโยธาธิการ
20. นายสาริต	พงษ์พรต	กรมโยธาธิการ

เริ่มประชุม เวลา 13.40 น.

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธาน แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมโยธาธิการให้ทำหน้าที่ประธานในการประชุมครั้งนี้ เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับโครงการก่อสร้างถนนพุทธบูชา ซึ่งมีปัญหาที่จะต้องหาข้อยุติ สืบเนื่องจากกรมโยธาธิการได้รับมอบหมายให้ดำเนินการก่อสร้างถนนพุทธบูชามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 กรมโยธาธิการได้ตราพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ซึ่งได้ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 10 มิถุนายน 2537 ต่อมากรมโยธาธิการได้นำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อขอประกาศให้โครงการนี้เป็นกรณีเร่งด่วน ตามพระราชบัญญัติเวนคืนฯ แต่ท่านอธิบดีรองนายกรัฐมนตรี (นายบัญญัติ บรรทัดฐาน) ได้ทราบว่าโครงการดังกล่าวมีการคัดค้านจากทางวัดพระปฐมเจดีย์ และพระสงฆ์ รวมทั้งหน่วยงานราชการบางหน่วยงาน ไม่เห็นด้วยกับการสร้างถนนเส้นนี้ จึงได้บัญชาให้กระทรวงมหาดไทย ไปหาข้อยุติกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการ และวัดพระปฐมเจดีย์ ดังนั้นการประชุมครั้งนี้จึงมีจุดประสงค์ เพื่อหาแนวทางการคิดต่าง ๆ เสนอต่อรัฐบาล เพื่อพิจารณาว่าจะดำเนินโครงการนี้ต่อไปอย่างไร ฉะนั้นจึงขอให้ทุกฝ่ายได้ให้ข้อคิดเห็นอย่างเต็มที่

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องเพื่อทราบ

ประธาน เพื่อให้ทุกฝ่ายได้ทราบความเป็นมา ขั้นตอนตั้งแต่เริ่มโครงการนี้จนถึงปัจจุบันจึงมอบให้ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและทางหลวงท้องถิ่นที่ 2 กรมโยธาธิการ เป็นผู้ชี้แจงความเป็นมาของโครงการ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานสำหรับการพิจารณาในวาระต่อไป

ผอ.กสท.2 กล่าวถึงความเป็นมาและผลการดำเนินโครงการ ดังนี้
ความเป็นมาของโครงการ

1.) จังหวัดนครปฐมได้เสนอโครงการก่อสร้างถนนพุทธบูชา ให้กระทรวงมหาดไทย พิจารณาสันนิษฐานงบประมาณ เพื่อดำเนินการตามความต้องการของท้องถิ่นและประชาชน

2. 2.กระทรวงมหาดไทย.....

- 2.) กระทรวงมหาดไทย โดยสำนักผังเมือง ได้ออกกฎกระทรวงฉบับที่ 57 (พ.ศ. 2531) ออกตามความในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 กำหนดถนนทุกขูษาเป็นถนนในเขตผังเมืองรวมนครปฐม
- 3.) คณะรัฐมนตรีได้มีมติเรื่องแผนงานการลงทุน เพื่อแก้ไขปัญหาจราจรในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล (เพิ่มเติม) เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2535 มอบหมายให้กรมโยธาธิการ ดำเนินการแก้ไขปัญหาการจราจรเป็นการเร่งด่วน โดยให้ดำเนินการก่อสร้างถนนเข้าสู่พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม โดยมีวัตถุประสงค์หลักดังนี้
 - ก) บรรเทาความคับคั่งของการจราจร บนทางหลวงหมายเลข 4 เดิม ที่ไม่สามารถขยายช่องจราจรได้อีก
 - ข) เพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมของภูมิทัศน์ องค์พระปฐมเจดีย์ ให้มีสภาพสวยงามเป็นสง่ามีความโดดเด่นทางศิลปกรรม และศาสนา
- 4.) กรมโยธาธิการ ได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปี 2536 เป็นค่าชดเชยค่าที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง 80 ล้านบาท ค่าก่อสร้าง 7 ล้านบาท และผูกพันงบประมาณปี 2537 เป็นค่าก่อสร้างอีก 63 ล้านบาท รวมเป็นเงินค่าก่อสร้าง 70 ล้านบาท สำหรับค่าเวนคืนได้โอนให้ทางจังหวัดดำเนินการ

ข้อเท็จจริง

- 1.) ขั้นตอนที่ได้ดำเนินการแล้ว
 - ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน ฯ พ.ศ. 2537 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 มิถุนายน 2537
 - มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้น และจำนวนเงินค่าทดแทน อสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืน ซึ่งได้กำหนดราคาเบื้องต้น และจำนวนเงินค่าทดแทนแล้วเสร็จ ขณะนี้ จังหวัดนครปฐมได้เชิญผู้ที่ถูกเวนคืนที่ดิน ซึ่งจะได้รับค่าเวนคืนมาทำสัญญาเพื่อขอรับค่าเวนคืน

/3 2. การร้องเรียน.....

2.) การร้องเรียน และคัดค้านโครงการ

ในระหว่างการดำเนินการมีการร้องเรียน และคัดค้านโครงการจาก

- วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร ร้องเรียนและคัดค้านโครงการไปยัง ฯ พณ ฯ นายกรัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย และส่วนราชการต่าง ๆ
- ดร. พระประสิทธิ์ วุฒิสุโข ร้องเรียนและคัดค้านโครงการไปยังราชเลขานุการในพระองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ
- กรมศิลปากร ไปยังกรมโยธาธิการ
- คณะกรรมการเฉพาะกิจศึกษากรณีพระปฐมเจดีย์ ไปยังกรมโยธาธิการ
- ประชาชนชาวนครปฐมบางส่วน
- หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ เช่น ไทยรัฐ แนวหน้า สยามโพสต์ มติชนรายวัน สยามรัฐ และข่าวสด เป็นต้น

3.) ประเด็นหลักในการคัดค้าน และข้อเสนอแนะที่ประมวลได้

ประเด็นหลักในการคัดค้าน

- ปัญหาความสั่นสะเทือนที่จะมีผลต่อความมั่นคงแข็งแรงขององค์พระปฐมเจดีย์
- ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและทัศนียภาพ ที่จะเกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะ

- ยกเลิกโครงการ
- ปรับปรุงแบบจากถนนเป็นลานพระปฐมเจดีย์ โดยปลูกต้นไม้คั่นแต่งเป็นสวนมีน้ำพุ และสระน้ำ

4.) จังหวัดนครปฐม ได้จัดมีการประชุมร่วมระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพิจารณาแบบ และมีกำหนดมาตรการควบคุมต่าง ๆ ดังนี้

- ควบคุมไม่ให้รถบรรทุกหนักแล่นผ่านถนนรอบองค์พระปฐมเจดีย์ทั้ง 4 ด้าน และถนนพุทธบูชาเมื่อสร้างเสร็จ
- ออกเทศบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคารริมถนนพุทธบูชา ให้มีความสูงไม่เกิน 12 เมตร

5.) กรมโยธาธิการร่วมกับผู้แทนวัดพระปฐมเจดีย์ ฯ ได้ทำการตรวจสอบวัดค่าแรงสั่นสะเทือนที่เกิดขึ้นจากการใช้รถยนต์ในถนนรอบใน และรอบนอกองค์พระปฐมเจดีย์ ในระหว่างวันที่ 22 - 25 สิงหาคม 2538 ผลปรากฏว่า

- ตำแหน่งที่ใกล้องค์พระปฐมเจดีย์มากที่สุด (ห่างจากองค์พระ ฯ 28 เมตร) มีค่าความสั่นสะเทือนระหว่าง 0.3 - 0.9 มม. / วินาที
- จุดที่ห่างจากองค์พระปฐมเจดีย์ 128 เมตร ทางด้านทิศตะวันตก มีค่าความสั่นสะเทือนสูงสุดเท่ากับ 1.26 มม. / วินาที

ซึ่งค่าความสั่นสะเทือนทั้งหมด ต่ำกว่าค่าพิกัดความปลอดภัย ที่กำหนดไว้สำหรับโบราณสถาน และอาคารที่เก่า และทรุดโทรม ที่ได้กำหนดไว้ไม่มากกว่า 2 มม. / วินาที

6.) คณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม คณะอนุกรรมการชุดนี้ ได้มีหนังสือแจ้งมายังกรมโยธาธิการว่า เนื่องจากโครงการนี้สอดคล้องกับผังเมืองรวมจังหวัดนครปฐมและช่วยลดปัญหาจราจร จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ และเพื่อเป็นการลดปัญหาสิ่งแวดล้อม และทัศนียภาพ จากการสร้างถนนตามแบบเดิม ของกรมโยธาธิการ เห็นควรมีการปรับปรุงรูปแบบถนนโดยให้ลดผิวจราจรและเพิ่มพื้นที่ว่างให้มากขึ้น รวมทั้งให้มีมาตรการต่าง ๆ ให้เคร่งครัด (รายละเอียดแนบตามเอกสารประชุมวาระที่ 2) และได้แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อพิจารณาแบบก่อสร้างถนนพุทธบูชาเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครปฐม โดยมีรองอธิบดีกรมการผังเมืองเป็นประธาน และได้ผลสรุปของรูปแบบถนนโดยมีลักษณะเป็นถนนขนาด 4 ช่องทาง แบ่งเป็นถนนขาไป 2 ช่องทาง ขากลับ 2 ช่องทาง มีเกาะกลางกว้าง 15 เมตร จัดเป็นสระบัวเป็นช่วง ๆ สลับต้นไม้ และทางเท้าริมถนน 2 ข้าง ปลูกต้นไม้ยืนต้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วง

ช่วงที่ 1 ช่วงที่แยกจากถนนเลียงเมือง เป็นถนนขนาด 4 ช่องทาง กว้างช่องทางละ 3.50 เมตร มีเกาะกลางกว้าง 15 เมตร ทางเท้าริมถนนทั้ง 2 ข้าง กว้างข้างละ 9.50 เมตร (ช่วงที่ 1 ยาว 150 เมตร)

ช่วงที่ 2 ต่อจากช่วงที่ 1 จะเพิ่มผิวถนนอีก ข้างละ 1 ช่องทาง สำหรับเป็นที่จอดรถ และลดทางเท้าริมถนนเหลือข้างละ 6.00 เมตร ตรงปลายต่อกับช่วงที่ 3 เป็นที่กลับรถ (ช่วงที่ 2 ยาว 500 เมตร)

ช่วงที่ 3 ต่อจากช่วงที่ 2 จนถึงถนนขวาพระ จะเหมือนกับช่วงที่ 1

และนอกจากนี้ มีมาตรการควบคุมอาคาร ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน ควบคุมการใช้งานพาหนะ ควบคุมการรักษาสภาพแวดล้อม ในพื้นที่บริเวณระยะ 300 เมตร จากเขตทางทั้ง 2 ฟากของถนนพุทธบูชา ฯ ตลอดจนแนว

7) กรมโยธาธิการ ได้จัดส่งแบบแปลนถนนพุทธบูชาให้กรมศิลปากรปรับปรุง โดยเน้นให้สอดคล้องเหมาะสมกับการเป็นถนนในพุทธสถาน สรุปผลได้ดังนี้

- ลักษณะถนน เป็นถนน 4 ช่องทาง กว้างช่องทางละ 3.25 เมตร ขาไป 2 ช่องทาง ขากลับ 2 ช่องทาง เกาะกลางกว้าง 25 เมตร จัดทำเป็นลานเอนกประสงค์น้ำพุปลูกต้นไม้ มีม้านั่ง และทางเท้าริมถนนทั้ง 2 ข้าง กว้างข้างละ 5 เมตร ปลูกต้นไม้ขึ้นต้นไม้มีน้ำงัดต้นไม้

8) กรมโยธาธิการ ได้ประชุมร่วมกับ

- พระราชสุทธรมเมธี เจ้าอาวาสวัดพระปฐมเจดีย์ ฯ
- พระศรีรัตนโมลี ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระปฐมเจดีย์ ฯ
- พระพิพัฒนวิริยาภรณ์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระปฐมเจดีย์
- ประชาชนชาวนครปฐม จำนวน 4 นาย

ซึ่งมีการประชุมเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2538 โดยกรมโยธาธิการได้เสนอแนวทางเลือกเป็น 3 แนวทาง ดังนี้

- ก) ตามรูปแบบที่คณะกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมได้ปรับปรุง หรือ แบบที่กรมศิลปากรจัดทำ
- ข) เป็นถนนคัน โดยช่วงปลายติดกับถนนขวาพระ จัดทำเป็นสวน
- ค) เป็นลานพระปฐมเจดีย์ ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการเฉพาะกิจศึกษากรณีพระปฐมเจดีย์

ปรากฏว่าคณะที่มาประชุมไม่ต้องการแนวทางเลือกที่กรมโยธาธิการเสนอ และขอให้ยกเลิกโครงการด้วยเหตุผล 3 ประการ ดังนี้

- ก) ต้องการความวิเวก
- ข) วัดพระปฐมเจดีย์ ฯ มีโครงการจะขยายโรงเรียน โดยจะก่อสร้างในบริเวณที่ดินของวัดที่จะต้องถูกเวนคืน
- ค) เกรงว่ามาตรการควบคุมต่าง ๆ จะไม่ได้ผล

ประธาน ขอเชิญคุณอุไรวรรณ ผู้แทนกรมศิลปากรได้ชี้แจงรายละเอียดของแบบที่ปรับปรุงแล้วให้ที่ประชุมได้ทราบ

ผู้แทนกรมศิลปากร ในการประชุมร่วมกับสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กรมโยธาธิการ และจังหวัดนครปฐม ที่ประชุมเห็นสมควรให้ปรับปรุงถนนสายนี้ให้ร่มรื่นสวยงาม และเป็นที่น่าภาคภูมิใจ และกรมศิลปากรได้รับมอบหมายให้ทำการพิจารณารูปแบบปรับปรุง ได้ร่วมกับ นักภูมิสถาปัตย์ สถาปนิก หลายท่าน โดยได้ประมวลความเห็นที่ต้องการ ให้เป็นถนนที่ร่มรื่น จึงได้ออกแบบปรับปรุงโดยมีแนวคิดดังนี้

1. จากแบบเดิม เป็นถนน คสล. 48 เมตร ส่วนหนึ่งได้ปรับปรุงเป็นทางเท้า 2 ข้าง ทางเท้าปลูกต้นไม้ประดับและต้นไม้เป็น 2 แถว โดยไม้ทั้ง 2 ชนิดนี้มีความหมายดังนี้ ต้นประดู่ เป็นต้นไม้ประจำจังหวัดนครปฐม มีลักษณะให้ร่มเงา ออกดอกสีเหลือง มีกลิ่นหอม เหมาะแก่การบูชาองค์พระปฐมเจดีย์ สำหรับต้นต้นทมเป็นไม้ที่รัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6 ทรงโปรดและมีความสวยงาม

2. ลดผิวถนนจาก 8 เลน เป็น 4 เลน เพื่อป้องกันไม่ให้มีรถพลุกพล่าน รวมทั้งรถบรรทุกเข้ามา ทำเป็นถนนเพื่อให้สอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอย เพื่อความสะดวกแก่คนทั่วไปและคนชรา ผู้ทุพพลภาพ ให้ทุกคนมีโอกาสเข้าไปนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์ได้

3. ตรงส่วนกลางต้องการเปิดโล่งมากที่สุดประมาณ 25 เมตร เพื่อให้สามารถเห็นองค์พระปฐมเจดีย์จากถนนเพชรเกษม

4. ด้านหัวถนนของถนนเพชรเกษม จัดทำเป็นป้ายแสดงเขตของพระปฐมเจดีย์ให้ปรากฏแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางผ่านไป เพชรบุรี ราชบุรี หรือทางใต้ สามารถมองเห็นความสวยงามขององค์พระปฐมเจดีย์ได้ จัดทำเป็นลานเพื่อให้นักท่องเที่ยวที่ไปเที่ยวมีมุมมองถ่ายภาพได้

5. สำหรับลานตรงกลาง จะทำเป็นสนามหญ้ากว้าง สามารถใช้ได้เอนกประสงค์ ในเทศกาลต่าง ๆ และเป็นมุมมองที่กว้างขวางมาก

6. ส่วนตรงกลางของถนนที่ยาวประมาณ 1 กิโลเมตร ได้ทำเป็นน้ำพุ ยาวประมาณ 240 เมตร กว้าง 12 เมตร นับว่าเป็นน้ำพุที่คิดจะให้ใหญ่ และสวยงามที่สุด ในเวลากลางคืนจะมีแสงสีสวยงาม

๒๒

ได้รับบริจาค

ถนนทั้งสายจะมีความสวยงาม และพักผ่อนได้ ได้ต้นไม้บริเวณทางเดินจัดตั้งเก้าอี้ที่นั่งที่สวยงามและเหมาะสม มีเสาไฟแบบเช่นเดียวกับที่ถนนราชดำเนิน โดยสายไฟสอดคอยู่ข้างใน รวมแล้วคิดว่าน่าจะเป็นถนนที่นำความภาคภูมิใจและความสวยงามมาสู่พระปฐมเจดีย์ นอกจากนี้มีแนวคิดเพิ่มเติมว่า ควรที่จะมีการปรับปรุงภายในบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์ ให้เป็นสวนร่มรื่น มีต้นไม้ขึ้นเนื่องจากการพุทธศาสนาไว้ให้ประชาชนได้รู้จัก และชื่นชมเป็นที่ร่มรื่นพักผ่อน และด้านนอกโดยรอบขององค์พระปฐมเจดีย์ทุกด้าน โดยเฉพาะด้านทางรถไฟ รวมทั้งคลองเจดีย์บูชา สมควรที่จะมีการปรับปรุงด้วย

โยธาธิการ ได้บรรยายสรุป (โดยฉายภาพสไลด์ประกอบการบรรยาย)

- นครปฐม - แผนผังของถนน ซึ่งได้กำหนดไว้ตามผังเมืองรวม
- สภาพพื้นที่โดยรอบองค์พระปฐมเจดีย์ พื้นที่จะทำการเวนคืนซึ่งประกอบด้วยที่ดินของประชาชน ประมาณ 12 ไร่ ที่ทรัพย์สินประมาณ 5 ไร่ ที่ราชพัสดุประมาณ 2 ไร่ และที่ของวัดพระปฐมเจดีย์ ประมาณ 4 ไร่ โดยลักษณะพื้นที่ปัจจุบันยังพอมิที่ว่างอยู่เนื่องจากถูกกำหนดโดยผังเมืองรวมนครปฐม สำหรับพื้นที่ของวัดประกอบด้วยที่จอดรถเก่า โรงเรียน ซึ่งทางวัดให้ชาวบ้านเช่าอยู่
 - รูปแบบถนนซึ่งได้ปรับปรุงตามที่คณะกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ฯ ได้มีมติไว้ และทางจังหวัดได้เตรียมการกำหนดเงื่อนไขห้ามรถบรรทุกผ่าน และควบคุมการสร้างอาคาร ขณะเดียวกัน ในบริเวณ 2 ข้างทาง ได้มีกฎกระทรวงกำหนดเป็นเขตอนุรักษ์ เพื่อเป็นเขตที่อยู่อาศัย จึงเป็นถนนที่มีลักษณะพิเศษ เช่นเดียวกับแบบที่กรมศิลปากรจัดทำขึ้น

อธิบดีกรม สอบถามถึงรูปแบบถนนที่แบ่งเป็น 3 ช่วง เป็นอย่างไร
การศาสนา

ประธาน ชี้แจงว่าขณะนี้รูปแบบถนน 2 แบบ คือ ตามแบบของคณะกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ฯ จะแบ่งเป็น 3 ช่วง โดยมีผิวจราจรข้างละ 2 ช่องทาง แต่ในช่วงกลางของถนนจะเพิ่มอีก 1 ช่องทาง เพื่อให้รถจอดได้ ส่วนอีกแบบคือ แบบของกรมศิลปากรที่มีข้างละ 2 ช่องทาง ตลอดจนเส้นทาง และมีน้ำพุ สระบัว ทั้งหมดนี้เป็นแนวคิดที่พยายามปรับปรุงให้ดีขึ้นซึ่งจะเป็นการนำมาพิจารณาผสมผสานกันอีกครั้ง หากมีการดำเนินการต่อไป

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

ประธาน กรมโยธาธิการได้รวบรวมแนวความคิดของรูปแบบโครงการตามที่ย้ายต่าง ๆ ได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ โดยสรุปเป็นแนวทางเลือก 4 แนวทาง ดังนี้

1. ยกเลิกโครงการ
 2. ดำเนินการต่อไป โดยมีรูปแบบตามแนวทางของคณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม หรือรูปแบบที่กรมศิลปากรจัดทำ
 3. จัดทำเป็นถนนตันโดยรูปแบบถนนตามข้อ 2 แต่ตอนปลายที่เชื่อมกับถนนขวาพระเจ้าจันทบุรีเป็นสวน
 4. จัดทำเป็นลานพระปฐมเจดีย์ ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการเฉพาะกิจศึกษากรณีพระปฐมเจดีย์ โดยให้กรมศิลปากรเป็นผู้ดำเนินการ
- จึงกราบเรียนให้ท่านช่วยพิจารณารูปแบบของโครงการว่าควรจะเป็นไปในลักษณะใดเพื่อกรมโยธาธิการจะได้นำเสนอ คณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอกราบเรียนนมัสการ ท่านเจ้าอาวาสวัดพระปฐมเจดีย์ได้ให้ข้อคิดเห็นแก่ที่ประชุม

เจ้าอาวาสวัด กล่าวว่าได้ให้ข้อคิดเห็นและคัดค้านการสร้างถนนพุทธบูชาขึ้นมาแต่ต้น ได้เสนอเลือกพระปฐมเจดีย์ แนวทางที่ 1 เพื่อขอให้พระสงฆ์ได้อยู่ปฏิบัติธรรมอย่างสงบ สำหรับแนวทางที่ 2, 3 และ 4 เป็นแนวทางที่เป็นถนนหรือสถาน ก็จะมีคนเดินผ่านไปมาในบริเวณนั้น ซึ่งใกล้กับที่พระสงฆ์จำพรรษา และคิดว่าพระราชประสงค์ของรัชกาลที่ 4 และรัชกาลที่ 5 ต้องการให้พระสงฆ์อยู่ด้วยความสงบสุข จึงมิได้คัดค้านเส้นนี้ตั้งแต่ต้น

อธิบดีกรม กล่าวว่ กรมการศาสนาคงจะไม่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย แต่มี การศาสนา ส่วนที่เกี่ยวข้องคือ ถนนจะผ่านที่วัดประมาณ 4 ไร่เศษ ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ได้ กำหนดในเรื่องของที่วัด และที่ศาสนสมบัติว่าจะโอนให้ใครไม่ได้ ยกเว้นจะกระทำเป็น พระราชบัญญัติ ดังนั้นถ้าจะโอนให้ส่วนราชการ แล้วมหาเถรสมาคมยินยอม ก็อาจจะทำได้ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา กรมการศาสนาเคยนำเรื่องนี้เข้าที่ประชุมมหาเถรสมาคม มาแล้ว 3 ครั้ง มหาเถรสมาคมตอบว่าไม่เห็นด้วย และยืนยันมา 3 ครั้ง โดยครั้งสุดท้ายมี มติรับทราบเพราะท่านได้ยืนยันความเห็นอยู่ตลอดเวลาแล้ว ดังนั้นถ้าจะทำโดยพระราช กฤษฎีกาจะมีปัญหา ยังไม่ได้พูดถึงความเป็นไปได้ต่าง ๆ ถ้าจะผ่านที่วัดจะต้องไป อธิบายให้คณะสงฆ์เข้าใจก่อน

ผู้ว่าราชการ ได้กล่าวถึงประเด็นการดำเนินการก่อสร้างถนนพุทธบูชาในเบื้องต้น และการดำเนินการ จ.นครปฐม ขอใช้ที่ของวัดว่า ได้เสนอเรื่องไปขอรับความเห็นชอบจากท่านเจ้าอาวาส วัดพระปฐมเจดีย์ องค์ที่แล้ว เมื่อปี พ.ศ. 2534 และทางวัดตอบว่าเห็นด้วยในการที่จะสร้าง แต่ว่าขอให้ ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย ขอให้มีการปรึกษาหารือกันคงจะในลักษณะภาคี กรรม คือ มีการชดเชย เมื่อผ่านเจ้าคณะอำเภอ และเจ้าคณะจังหวัดก็เห็นด้วย ในกรณีนี้ จังหวัดจึงได้มีการทำเรื่องนี้ขึ้นมาตามลำดับ แต่ผิดไปขั้นตอนหนึ่ง เนื่องจากขณะนั้นทาง จังหวัดไม่มีงบประมาณค่าชดเชยที่ดิน ทางจังหวัดจะขอใช้ที่ดินเฉย ๆ ก็ขัดข้องด้วยเรื่องนี้ ทางจังหวัดได้นำเรื่องผ่านกรมการศาสนา เพื่อทำเรื่องเข้ามหาเถรสมาคมตามที่ท่าน อธิบดีกรมการศาสนาได้ชี้แจงต่อที่ประชุม แต่มหาเถรสมาคมไม่สามารถพิจารณาเรื่องนี้ เพราะว่ามีขั้นตอน ไม่มีการชดเชยเงิน ดังนั้นจึงไม่สามารถพิจารณาเรื่องนี้ได้ เนื่องจาก ไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ปรากฏตามมติที่ประชุมว่า ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติยืนยันตามเดิมเพราะจะให้ความเห็นชอบได้ต่อเมื่อไปปฏิบัติตามพระธรรมวินัย และกฎหมาย คือเสนอขึ้นมาตามขั้นตอนและชดเชยให้ ขอเรียนว่าที่ไม่ได้ดำเนินการเสียแต่ต้น เนื่อง จากไม่มีงบประมาณ ไม่ใช่ว่าจังหวัดจะไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนที่สำคัญคือ จังหวัดได้ผ่าน ขั้นตอนขอความเห็นจากทางวัดมาก่อน มีหลักฐานอยู่พร้อมในปี 2534 จากเจ้าอาวาสองค์ เดิม เจ้าคณะอำเภอ และเจ้าคณะจังหวัด และได้้นำเรียนความเป็นไปของโครงการต่อเจ้า คณะจังหวัดเมื่อไม่นานมานี้ว่า ข้อสรุปของคณะอนุกรรมการอนุรักษสังเวดล้อม ฯ ที่ได้

แจ้งไปยังกรมศิลปากรมีความเห็นในการที่จะปรับถนนเส้นนี้ และทำเป็นลานเสียเป็นส่วนใหญ่ และขอเรียนต่อที่ประชุมว่าในการปรับเป็นลานส่วนใหญ่นี้มีหนังสือการวิจัย ของคณะกรรมการของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ระบุไว้ว่าน่าจะทำเป็นลานเพื่อที่จะให้คนเดินเข้าไปนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์ ผมเองได้เสนอต่อที่ประชุมของคณะกรรมการ ฯ ว่าเราพบกันครึ่งทาง เป็นลานส่วนหนึ่ง และเป็นถนนส่วนหนึ่ง มติที่ประชุมจึงออกมาในลักษณะที่ว่าเป็นลานส่วนใหญ่เป็นถนนส่วนน้อย สำหรับถนนคงไม่เสียทัศนียภาพ หรือกระทบกระเทือนต่อองค์พระปฐมเจดีย์ ในด้านความสันตะเทือน ซึ่งได้พูดกันตั้งแต่ตอนต้นว่า เกรงว่าจะมีการวิ่งรถมาพลุกพล่านทำให้กระทบกระเทือน ก็ได้ตรวจสอบแล้วในเรื่องของการรักษากฎหมาย ก็คิดว่าทางผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนี้สามารถดำเนินการได้ ในช่วงนี้ ไม่ได้ให้รถบรรทุกผ่านบริเวณองค์พระ ถึงแม้ในช่วงที่ผ่านการทดสอบแล้วก็ยังไม่ปรากฏผลว่ากระทบกระเทือน

ที่ประชุม ได้มีการอภิปรายถึงขั้นตอนการขอความเห็นชอบในการสร้างถนนผ่านที่ของวัด โดยทางจังหวัดเห็นว่าทำไปถูกต้องตามขั้นตอนแล้ว และที่เป็นประเด็นไม่เห็นชอบของมหาเถรสมาคม เนื่องจากขณะนั้นทางจังหวัดยังไม่มียกประมาณค่าชดเชยที่ดิน มหาเถรสมาคมจึงไม่สามารถพิจารณาเรื่องนี้ได้ แต่ทางวัดพระปฐมเจดีย์มีความเห็นว่ายังไม่ถูกต้อง เนื่องจากจะต้องทำตามพระวินัย คือต้องให้ความเห็นชอบจากพระสงฆ์ในวัดก่อน ในส่วนของกรมการศาสนาถือว่า ตามมติของมหาเถรสมาคม มีมติไม่ให้ความเห็นชอบ โดยไม่ได้กล่าวถึงว่าถ้ามีค่าชดเชยแล้วก็จะให้ความเห็นชอบ และได้มีการยืนยันมติเดิมอีก 2 ครั้ง และย้ำว่าการใช้ที่ดินของวัด มหาเถรสมาคมต้องให้ความเห็นชอบก่อน ในเรื่องนี้ประธานที่ประชุมชี้ว่า เรื่องนี้เป็นประเด็นทางข้อกฎหมาย ซึ่งกรมการศาสนาได้เคยหารือสำนักงานกฤษฎีกา และสำนักงานกฤษฎีกามีความเห็นถึงกรมการศาสนา และได้แจ้งให้กรมโยธาธิการทราบ ว่า ถึงแม้ประเด็นของมหาเถรสมาคมไม่เห็นด้วยนั้น การโอนก็ต้องทำเป็นพระราชบัญญัติ แต่หากว่ามหาเถรสมาคมไม่ขัดข้อง ก็สามารถโอนได้โดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งเป็นประเด็นทางข้อกฎหมายจะไม่ขอก้าวล่วงไป เนื่องจากประเด็นที่ประชุมในวันนี้ต้องการหาข้อสรุปในแนวทางเลือกเพื่อหาข้อยุติสำหรับโครงการนี้

๒๗

ประธาน ได้สรุปข้อคิดเห็น ของทพวัดพระปฐมเจดีย์ว่า ท่านเจ้าอาวาสได้เสนอให้ยกเลิกโครงการตามแนวทางแรก เนื่องจากความวิเวกเป็นหลักใหญ่ ถึงแม้จะเป็นถนนเป็นลานทางวัดก็ไม่เกิดความวิเวก อันเป็นเนาสถาความคิดของทางวัดซึ่งกรมโยธาธิการจะเสนอกองรัฐมนตรีต่อไป

ผู้แทนศร กล่าวว่าได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงให้เป็นประธานเรียกผู้แทนศิลปากร กรมการศาสนา ผู้แทนวัด และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาหารือ เพื่อกำหนดแนวทางนำเสนอคณะรัฐมนตรี ภายที่สำนักงานเลขากองรัฐมนตรีได้มีหนังสือถามไป จากการประชุมเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2538 เพื่อสรุปนำเสนอท่านรัฐมนตรี ที่ประชุมมีความเห็นว่า

1. โครงการก่อสร้างถนนพุทธบูชาดังกล่าวนี้ มีผลกระทบต่ออารามบุรีรักษ์โบราณสถาน และแหล่งโบราณคดีในระยะยาว อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ควรยกเลิกและแก้ไขถนนต่าง ๆ อีก 9 สาย

2. นอกจากกระทบต่อโบราณสถานแล้ว กระทบต่อการปฏิบัติศาสนกิจของพระภิกษุ และสามเณรวัดพระปฐมเจดีย์ และการเรียนการสอนของโรงเรียนในวัดพระปฐมเจดีย์ด้วย

3. เมื่อพิจารณาผลกระทบในทุกด้านด้วยความรอบคอบแล้ว จะเห็นว่าผลกระทบในทางลบมากกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งจะได้นำเสนอกองรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

นอกจากนี้ ในที่ประชุมกระทรวงเสนอด้วยว่า

1. ถนนปัจจุบันนี้ ทุกสายที่มีอยู่แล้วในระยะ 1,000 เมตร รอบองค์พระปฐมเจดีย์นั้น น่าจะได้ขจัดสิ่งรบกวน เช่น เสาไฟฟ้า ป้ายโฆษณา ทางเท้า ให้เป็นระเบียบ งดงาม โดยภูมิทัศน์ สร้างความร่มรื่นให้ประชาชนที่เดินทางไปกราบไหว้พระปฐมเจดีย์

2. ควรจัดการใช้รถยนต์ทุกชนิดเข้าไปในรัศมี 1,000 เมตร ในเขตโบราณสถานแบบเดียวกับมาตรฐานของลาว เขมร พม่า โดยการเวนคืนที่ดินโดยรอบวัดเป็นที่จอดรถ แล้วให้ประชาชนเดินผ่านแมกไม้ที่ร่มรื่นเข้าไปชมโบราณสถาน เช่นเดียวกับโบราณสถานของประเทศอื่น ๆ ที่พัฒนาแล้ว

3. ทางจังหวัดน่าจะได้ออกเทศบัญญัติควบคุมการซ่อมแซมหรือปรับปรุงอาคารของสองฝั่งถนนทั้ง 9 เส้น ให้มีภูมิทัศน์ ให้มีลักษณะสถาปัตยกรรมเป็นเอกลักษณ์ สถาปัตยกรรมไทยภาคกลาง แทนที่จะเป็นตึกแถว เป็นบล็อกสี่เหลี่ยมอย่างในปัจจุบัน

นอกจากนี้ได้ให้ความเห็นว่า การอนุรักษ์โบราณสถานที่สำคัญประเภทนี้ต้องยึดแนวทางที่เรียกว่า WORLD GUIDE LINE STANDARD เป็นมาตรฐานโลกเป็นหลักในการดำเนินการ และโดยหลักการของสถาการโบราณสถานระหว่างประเทศ จะไม่มีการสร้างถนนเข้าสู่โบราณสถาน ในที่ประชุมกระทรวงบอกว่าวิธีการนี้เป็นการวางแผนความคิด (CONCEPT) เบื้องต้น ในการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองที่ผิด และมาตรฐานต่ำกว่าลาว เขมร และพม่า ในการสร้างทางหลวงเข้าไปในเมือง หรือผ่าโบราณสถานนี้รัฐบาลได้เคยรื้อถนนทิ้ง ทำให้ขาดต้องเสียเงินเป็นพันล้าน มีตัวอย่างมาแล้ว เช่น ที่สุโขทัย เรื่องนี้ได้นำเสนอปลัดกระทรวง และท่านรัฐมนตรี ท่านรัฐมนตรีมีความเห็นว่าน่าจะปรับปรุงถนนแทนที่จะเพิ่มปัญหานี้เข้าไปอีก

ประธาน สรุปรว่า กระทรวงศึกษาธิการ เห็นว่าควรยกเลิกโครงการนี้ไป และมีการปรับปรุงถนนหนทาง เสาไฟฟ้าทั้ง 9 สาย และน่าจะได้เวนคืนรอบ ๆ องค์พระปฐมเจดีย์ กรมโยธาธิการจะนำสิ่งที่ท่านให้แนวคิดเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และทางคณะรัฐมนตรีคงจะถามกระทรวงศึกษาธิการมาอีกครั้ง

ขอกราบเรียนถามท่านผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ว่าท่านมีความเห็นในประเด็นเหล่านี้หรือไม่

ผู้แทนสนง. ในส่วนของสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ในฐานะที่เป็นเลขานุการคณะ
นโยบายน อนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม คงจะยุติในเรื่องของการ
และแผน พิจารณา เรื่องถนนพุทธบูชาไปเมื่อการประชุมครั้งวันที่ 22 มิถุนายน 2538 และได้
สิ่งแวดล้อม แข็งมดีที่ประชุมต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบแล้ว (ตามที่อยู่ในเอกสารการประชุมวาระที่
2.2) คือมติของคณะอนุกรรมการ ฯ ซึ่งได้มีการพิจารณาเรื่องนี้เป็นระยะเวลายาวนานถึง
6 เดือนเศษ ๆ มีคณะทำงานขึ้นมาพิจารณาเรื่องนี้ และมีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวาง
ในประเด็นต่าง ๆ เรียกว่าเป็นการทำงานอย่างมากสำหรับกรณีถนนพุทธบูชา นี้ ก็ได้มติ
ตามที่ปรากฏแล้ว

ประธาน ขอข้ามติดอีกครึ่งหนึ่งก็ถือเห็นด้วยให้ก่อสร้างถนนเส้นนี้เพียงแต่ปรับปรุงถนนให้แคบลง และปรับปรุงทัศนียภาพ รวมทั้งมีมาตรการกำหนดอีกมากมาย

ขอเรียนถามท่านผู้แทนกรมการผังเมือง ในฐานะที่เป็นผู้เริ่มโครงการนี้มา และในปัจจุบัน ได้มีการปรับปรุงต่างไปจากที่กำหนดไว้ในผังเมืองตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้นเป็น ประเด็นอีกประเด็นหนึ่ง อยากให้ชี้แจงข้อกำหนดของกฎหมายผังเมืองในเขตอนุรักษ์ มี ข้อกำหนดอย่างไร

ผู้แทนกรม ทางด้านผังเมือง ขอเรียนว่าคงจะเป็นที่ยุติกันแล้ว ในเรื่องแนวถนนนี้เป็นกฎหมายมา การผังเมือง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 เคยกำหนดไว้เป็นถนน เมื่อมีการปรับปรุงให้ดีขึ้นคิดว่าสภาพการใช้ สอยถนนดีขึ้น เราได้กำหนดการใช้ที่ดินในบริเวณนั้นเป็นที่อนุรักษ์เพื่อการอยู่อาศัยไม่ให้ มีสิ่งรบกวนบริเวณวัดมากนัก ถนนที่ทำไว้ที่นี่คิดว่าน่าจะปรับไปจากผังเมืองแล้ว เป็นถนน ครึ่งหนึ่ง เป็นถนนเพียงเล็กน้อย เพื่อให้คนเดินเข้าไป คิดว่าจะเป็นส่วนที่นำให้คนเข้าไป บูชาองค์พระปฐมเจดีย์ได้มากขึ้น ผังในฉบับปัจจุบันก็ยังคงแนวถนนเส้นนี้อยู่เช่นเดิม ถ้า เราไม่ทำให้เป็นระเบียบไว้ ก็จะมีสิ่งรกรุงรังอยู่มากที่กีดขวางและทำให้เสียทัศนียภาพยิ่ง กว่าปรับปรุง แล้วมีการควบคุมรถไม่ให้เข้าไปรบกวนให้กระทบกระเทือน ในแนว ของผังเมือง แน่ใจว่าสิ่งที่ทำไว้ไม่จะเป็นถนน เป็นที่โล่ง และมีถนนข้างก็เพื่อเสริมส่ง ให้พระปฐมเจดีย์สูงสง่าและเด่นยิ่งขึ้น และขอยืนยันว่ายังเป็นกฎหมายและมีผลใช้อยู่ การใช้ที่ดินก็มีการควบคุมและเก็บจบไปแล้วเมื่อมีคณะกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมฯ ได้พิจารณาดำเนินการมาจนถึงขั้นนี้แล้ว

ประธาน กราบนมัสการท่านคณบดี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ให้ลาานเห็น

ดร.พระประสิทธิ์ ประเด็นการพัฒนาถนนเส้นนี้ อยู่ที่ จะให้ความสำคัญสิทธิ์ทางพุทธศาสนา หรือการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นหลัก อาตมามีแนวความคิดในการปรับปรุงในการอนุรักษ์ เหมือนที่ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการกล่าว เพราะฉะนั้นมีถนนอาตมาไม่เห็นด้วย ส่วน สถานและถนนนั้นสาย แต่ประเด็นสำคัญต้องคิดว่ามาตรฐานถนนของเราเป็นอย่างไร มาตรฐานการควบคุมดูแลเป็นอย่างไร ถ้าจะพัฒนาเมืองการปรับปรุงเป็นเมืองเก่าทั้งเมือง

อีกประการหนึ่งไม่เข้าใจว่า กรมศิลปากรได้มีหนังสือชี้แจงสิ่งแวดล้อมว่าไม่เห็นด้วยกับการสร้างถนน แต่เหตุใดข้าราชการของกรมศิลปากรมาออกแบบถนน

ผู้แทน ศธ. ได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่าการอนุรักษ์ให้เป็นเมืองโบราณ จะมีการแบ่งย่านต่าง ๆ ดังนี้

1. ย่านที่อนุรักษ์รักษา
 2. ย่านอนุรักษ์และควบคุม กับเขตควบคุมอาคาร ซึ่งจะมีการจัดพื้นที่ต่าง ๆ เช่น เป็นสวน โดยทำในรัศมี 1 กิโลเมตร
 3. ย่านเมืองใหม่
- สำหรับการพัฒนาเป็นสวนเส้นเดียวตรงนี้ไม่เห็นด้วย

ผู้ว่าราชการ ตามหนังสือเอกสารงานวิจัยของมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย ในหน้า 40 ระบุว่าสมควรที่จนครปฐม จะจัดเป็นลานที่จะเดินเข้าไป ก็แสดงว่าท่านเห็นด้วย ว่าควรจะเป็นถนนใช้หรือไม่

ดร.พระประสิทธิ์ ระหว่างถนนกับลาน ซึ่งตามข้ออ้างของกรมโยธาธิการ วางงบประมาณออกมาแล้ว ต้องดำเนินการ คิดว่าถ้าเป็นถนนกับลาน ก็เลือกถนน แต่ถ้าหากว่ายังมีแนวทางเลือกอื่นที่จะพัฒนาเหมือนที่ท่าน ดร. วทัญญู ณ.กลาง กล่าวว่าจะเตรียมการพระปฐมเจดีย์เป็นมรดกโลก และพัฒนาเป็นเมืองโบราณ อาตมาเลือกพัฒนาเป็นเมืองโบราณและมรดกโลก

ผู้แทนกรม ชี้แจงกรณีนี้ที่ ดร. พระประสิทธิ์ ข้องใจ กรมศิลปากรเคยไม่เห็นด้วยกับการสร้างถนนศิลปากร แต่ได้มาออกแบบปรับปรุงถนนว่า กรมศิลปากรไม่เห็นด้วยกับแบบถนนเดิมที่เป็นลานคอนกรีต จึงมีหนังสือแจ้งไปเช่นนั้น แต่คณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมฯ มีความเห็นที่จะปรับปรุงให้เป็นสวนร่มรื่น ซึ่งการปรับปรุงเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ดีงาม คิดว่าทุกฝ่ายน่าจะเห็นด้วย ไม่มีเจตนาที่จะกลับเปลี่ยนแปลงอะไรเช่นนั้น

ประธาน ขอเชิญท่านนายกเทศมนตรีเทศบาลนครปฐม ให้ความเห็น

นายกเทศมนตรี เทศบาล เมือง นครปฐม กล่าวไว้โบราณสถานแห่งนี้เป็นสมบัติส่วนกลางซึ่งทุกคนเป็นเจ้าของ สำหรับถนนเส้นนี้มีความพยายามดำเนินการมากกว่า 30 ปีแล้ว เมื่อกรบโยธาธิการได้รับงบประมาณและเร่งดำเนินการตัดถนน ก็มีความเห็นไม่ตรงกัน โดยทางวัดไม่ยอม แต่ส่วนอื่น ๆ ประชาชนที่เป็นเจ้าของที่ดินเขายอมทุกคน เพราะได้เงินค่าชดเชยที่พอใจ และทางที่ทรัพย์สินก็ไม่มีปัญหา ที่ดินส่วนใหญ่เป็นของเอกชน ที่วัดมีเพียงเล็กน้อย ส่วนที่ราชพัสดุก็ไม่มีปัญหา ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วย ทุกหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นองค์การกุศล องค์ของเอกชน พ่อค้า ประชาชน เห็นด้วยกับการสร้างถนนสายนี้ และเห็นว่าน่าจะมีประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมที่จะได้รับประโยชน์จากการตัดถนนสายนี้ ที่สำคัญที่สุดก็จะสามารถมองเห็นองค์พระปฐมเจดีย์ ได้อย่างโดดเด่น และชาวนครปฐมก็จะได้รับประโยชน์ เมื่อนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่ผ่านไปมา เข้ามาแวะเยี่ยมชม ก็จะมีการซื้อขายแลกเปลี่ยน เงินทอง ก็จะตกอยู่กับคนนครปฐมเป็นส่วนใหญ่ จึงเห็นควรน่าจะต้องตัดถนน

ประธาน ขอกรบเรียนถาม ท่านประธานจังหวัดนครปฐม

ประธานสภา ได้มีการประชุมสภาจังหวัด และคณะสมาชิกสภาจังหวัดได้มีกระหู้ถามสภาจังหวัด นครปฐม มติที่ประชุมเห็นหรือมเพรียงกันว่าควรจะต้องตัดถนนพุทธบูชา โดยมีการประชุม 3-4 ครั้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 เวลาได้ล่วงเลยมาน่า 10 กว่าปีแล้ว โดยที่ชาวจังหวัดนครปฐมก็มีความต้องการถนน และเห็นว่าที่ท่านผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ จะอนุรักษ์ถนน 9 สายนั้น เป็นไปได้ยากที่สุด ชาวนครปฐมมีความต้องการถนนพุทธบูชา เพื่อให้เห็นความเจริญ รุ่งเรือง และความสง่างามเด่น ของจังหวัดนครปฐม

เจ้าอาวาส วัดพระปฐมเจดีย์ กล่าวถึงประเด็นที่ว่าชาวนครปฐมเห็นด้วย ว่าก็อาจเป็นส่วนหนึ่งแต่หากมองในแง่การอนุรักษ์แล้วคิดว่า ชาวนครปฐมเหล่านี้ ยังไม่เข้าใจการอนุรักษ์องค์พระปฐมเจดีย์ เรื่องถนนใคร ๆ ก็ต้องการ แต่ถ้านำเอาองค์พระปฐมเจดีย์มาเป็นเครื่องเปรียบเทียบก็คิดว่าต้องเลือกเอา องค์พระปฐมเจดีย์ไว้ก่อน การตัดถนนมุ่งไปในเรื่องเศรษฐกิจอันนั้นเป็นเรื่องสำคัญ แต่อาตมามองในด้านอนุรักษ์ และด้านศิลปกรรม น่าจะรณรงค์ให้คนมีศิลปกรรม เห็น ภา้องค์พระปฐมเจดีย์เป็นส่วนรวมจิตใจ เป็นที่ยึดเหนี่ยวของชนชาวไทย ในฐานะเจ้าอาวาส ซึ่งมีอยู่ใกล้ชิดต้องช่วยดูแลการขรุขระทรุดโทรม ก็มีจิตอนุรักษ์ไม่มีจิตคิดค้าน การสร้างถนนมันก็ดี แต่มันไปทำลาย

ผู้ว่าราชการ ได้เพิ่มเติมว่า ทางจังหวัดได้เสนอเส้นทางที่จะแบ่งเบารถจากถนนเพชรเกษม ได้เสนอ จ.นครปฐม เส้นทางแยกจากพุทธมณฑลตัดตรงไปทางบางแพ รถที่จะเข้ามาทางถนนเพชรเกษมจะ น้อยลง ทำให้มีโอกาสที่จะชลอมองเห็นองค์พระปฐมเจดีย์ดีขึ้น โดยกรมทางหลวงได้รับ เรื่องแล้ว และก็ได้เสนองบประมาณในปี 2539

ผอ. กสท.2 ขอซักซ้อมต่อที่ประชุมว่า การประชุมครั้งนี้ได้เชิญผู้แทนจากทุกฝ่ายมาประชุม จึงขอถือ ว่าเป็นการประชุมที่เป็นไปตามการสั่งการของท่าน อธิการบดี (นายบัญญัติ บรรทัดฐาน) ที่ให้กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับกระทรวงมหาดไทยประชุม และได้ผล ร่วมกันอย่างไร ให้สรุปเสนอคณะรัฐมนตรี

ผู้แทน ศธ. หากกระทรวงมหาดไทยจะเสนอเรื่องเข้าคณะรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการขอพิจารณา รายละเอียดก่อน

ประธาน การประชุมครั้งนี้ กรมโยธาธิการจะได้รวบรวมแนวความคิดเห็นของทุกฝ่าย เพื่อนำเสนอ คณะรัฐมนตรีพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินโครงการถนนพุทธบูชาต่อไป

มติที่ประชุม ที่ประชุมซึ่งประกอบด้วยส่วนราชการ และผู้เกี่ยวข้องในการก่อสร้างถนนพุทธบูชาจังหวัด นครปฐม ได้พิจารณาแนวทางเลือกตามที่กรมโยธาธิการเสนอ 4 แนวทาง แล้วผลการ พิจารณาเป็นดังนี้

1. ักพระปฐมเจดีย์ เห็นสมควรยกเลิกโครงการตามแนวทางที่ 1 ด้วยเหตุผลต้องการ ความวิวกเป็นหลักใหญ่

2. กระทรวงศึกษาธิการ และ คร. พระประสิทธิ์ ชูรสัทโธ คณบดีคณะสังคมศาสตร์ มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย เห็นสมควรยกเลิกโครงการ ตามแนวทางที่ 1 ด้วยเหตุผล ว่าสมควรปรับปรุงองค์พระปฐมเจดีย์ และจังหวัดนครปฐมให้เป็นเมืองโบราณ และ เตรียมการเป็นมรดกโลก

3. สำนักงานโยธาฯและแผนสิ่งแวดล้อม กรมศิลปากร กรมการผังเมือง จังหวัด นคร-ปฐม สภจังหวัดนครปฐม และเทศบาลเมืองนครปฐม เห็นสมควรดำเนินการก่อสร้างถนนพุทธบูชาต่อไป โดยมีรูปแบบตามแนวทาง คณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ และศิลปกรรม หรือรูปแบบที่กรมศิลปากรจัดทำ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ... สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ... กองนิติการ... โทร. 2802866

ที่... 0918... วันที่... 10 สิงหาคม 2538

เรื่อง... ร่างประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี... เรื่องกำหนดให้เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในท้องที่... ตำบลพระปฐมเจดีย์ และตำบลห้วยจรเข้ม่า อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

เรียน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ตามที่กรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย ได้เชิญประชุมเพื่อพิจารณา ปัญหาความขัดแย้งระหว่างวัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร กับกระทรวงมหาดไทย กรณีโครงการก่อสร้างถนนพุกทัญชยา เชื่อมระหว่างถนนขวาพระกับทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 4 ตามบัญชีของรองนายกรัฐมนตรี (นายบัญญัติ บรรทัดฐาน) ซึ่งสั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2538 เวลา 13.30 นาฬิกา ณ ห้องประชุม 1 ชั้น 10 กรมโยธาธิการ และกระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้

ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ (นายนิคม มุสิกคามะ) เป็นผู้แทนเข้าร่วมประชุม นั้น กองนิติการ ขอเรียนว่า ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ (นายนิคม มุสิกคามะ) ได้เข้าร่วมประชุมตามวันเวลาดังกล่าวแล้ว โดยมีอธิบดีกรมการศาสนา ผู้แทนกรมศิลปากร และหัวหน้ากลุ่มกฎหมายและระเบียบ กองนิติการ สป. เข้าร่วมประชุมด้วย ซึ่งในการประชุมครั้งนี้มีรองอธิบดีกรมโยธาธิการ (นายวรวิทย์ เลิศลักษณ์) เป็นประธานในการประชุม

สำหรับผลการประชุมนั้น ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการได้เสนอหลักการ ในการอนุรักษ์และป้องกันโบราณสถานสำคัญ ซึ่งสภาระหว่างชาติว่าด้วยอนุสรณ์สถาน และแหล่งโบราณคดี (ICOMOS) ได้กำหนดแนวปฏิบัติว่า ควรแบ่งเขตพื้นที่รอบโบราณสถานออกเป็น 3 เขต ดังนี้

1: เขตเฉพาะโบราณสถาน (NUCLEUS AREA) จะกันเป็นเขตพิเศษ โดยจะไม่ก่อสร้างสิ่งก่อสร้างสมัยใหม่เข้าไปในเขตโบราณสถานแห่งนั้น จะมีเพียงการ ตกแต่งภูมิทัศน์ ถ้าจำเป็นจะต้องการก่อสร้างสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ก็เพียงเพื่อ เสริมโบราณสถานเท่านั้น

2. เขตกันชนหรือเขตป้องกัน (BUFFER ZONE) มีการกำหนดความสูง รูปร่างลักษณะของสิ่งก่อสร้าง และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ไม่สร้างผลกระทบต่อโบราณสถานสำคัญ

3. เขตพัฒนา (DEVELOPMENT ZONE) เป็นเขตที่อนุญาตให้พัฒนาอย่างเต็มที่ โดยพยายามให้กลมกลืนรูปแบบเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมสาขาต่าง ๆ ของเมืองนั้น ๆ

และเห็นว่าโครงการก่อสร้างถนนพหลโยธินดังกล่าว ที่กรมโยธาธิการเสนอมจะก่อให้เกิดผลกระทบเป็นอันตรายต่อการอนุรักษ์โบราณสถานและแหล่งโบราณคดี อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติในระยะยาว และเพิ่มปัญหาการจราจรมากยิ่งขึ้น และกระทบต่อการปฏิบัติศาสนกิจของพระภิกษุสามเณร วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร ทั้งขัดแย้งกับมาตรฐานและแนวปฏิบัติในการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองประวัติศาสตร์ ซึ่งจะกระทบต่อโบราณสถานในระยะยาว จนยากแก่การแก้ไข จึงควรยกเลิกโครงการนี้ และควรปรับปรุงแก้ไขถนนที่มีอยู่เดิมให้รองรับการจราจร ทั้งนี้จะต้องจำกัดจำนวนรถยนต์ที่แล่นเข้าสู่บริเวณโบราณสถานแห่งนี้ให้น้อยลงด้วย

เมื่อพิจารณาความสำคัญทางประวัติศาสตร์และคุณค่าของพระปฐมเจดีย์ ซึ่งเป็นปูชนียสถานสำคัญที่สุดของชาติและเมืองนครปฐม ควรยึดแนวทางในการพัฒนาเมืองประวัติศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น โดยปรับปรุงอาคารและสาธารณูปการและสาธารณูปโภคกับสภาพแวดล้อม เขตรัศมี 1,000 เมตร ให้เป็นระเบียบงดงามด้วยภูมิทัศน์ งดการใช้รถยนต์ทุกชนิด และออกเทศบัญญัติปรับปรุงอาคารริมถนนให้มีภูมิสถาปัตยกรรมเป็นเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมไทย ภาคกลาง ตลอดจนควบคุมสีสรรของอาคารให้กลมกลืนกับภูมิทัศน์โดยรอบ ปัจจุบันมาตรฐานและแนวปฏิบัติดังกล่าวนี้ใช้กันทั่วไปเกือบทุกประเทศ

อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมได้มีความเห็นเป็น 2 ฝ่าย ดังนี้

ฝ่ายแรก ได้แก่ กรมโยธาธิการ สำนักผังเมือง สำนักงานนโยบายและสิ่งแวดล้อม และจังหวัดนครปฐม เห็นว่าควรดำเนินการก่อสร้างถนนพหลโยธินต่อไป แต่ให้ปรับปรุงรูปแบบถนนโดยลดผิวจราจรลงและเพิ่มเนื้อที่เกาะกลางและทางเท้าให้กว้างขึ้น ตามรูปแบบที่สถาปนิกกรมศิลปากรจัดทำขึ้น

ฝ่ายที่สอง ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ และวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร เห็นว่าเพื่อเป็นการอนุรักษ์และป้องกันองค์พระปฐมเจดีย์ ซึ่งเป็นโบราณสถานสำคัญ และให้พระภิกษุสามเณรปฏิบัติศาสนกิจด้วยความสงบวิเวก จึงควรยกเลิกโครงการก่อสร้างถนนนี้เสียแล้วปรับปรุงเมือง สภาพแวดล้อมตามแนวทางการพัฒนาเมืองประวัติศาสตร์ ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยจะนำเสนอคณะรัฐมนตรี พิจารณาสิ่งการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และนำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อโปรดทราบด้วย

 // ส.ท. ๗ ๕
 (นายสุทัศน์ ทิวทอง)
 ผู้อำนวยการกองนิติการ สป.

พ.ศ. ๒๕๓๐

พ.ศ. ๒๕๓๐

ข่าว

กรมการผังเมือง

กระทรวงมหาดไทย

สำนักวางผัง ส่วนผังเมืองที่ 1 โทร.2018073

ให้ประชาชนไปตรวจดูแผนผังและข้อกำหนดผังเมืองรวมเมืองนครปฐม จ.นครปฐม (ปรับปรุงครั้งที่ 1)

กรมการผังเมือง ได้ปิดประกาศแผนผังและข้อกำหนดของผังเมืองรวมเมืองนครปฐม จ.นครปฐม (ปรับปรุงครั้งที่ 1) และให้ผู้มีส่วนได้เสียร้องขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกข้อกำหนดได้

กรมการผังเมืองขอเชิญประชาชนผู้อยู่อาศัยหรือมีที่ดินหรือมีส่วนได้เสียอื่น ๆ ในท้องที่ตำบลนครปฐม ตำบลวังตะกุก ตำบลทุ่งน้อย ตำบลสามควมเผือก ตำบลมาบแค ตำบลบ่อพลับ ตำบลหนองปากโลง ตำบลโพรงมะเดื่อ ตำบลสนามจันทร์ ตำบลธรรมศาลา ตำบลลำพญา ตำบลพระปฐมเจดีย์ ตำบลพระประโทน ตำบลหนองดินแดง ตำบลห้วยจรเข้ม ตำบลบางแคม ตำบลถนนขาด ตำบลสระกระเทียม ตำบลวังเส้น และตำบลสวนป่าน อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ไปตรวจดูแผนผังและข้อกำหนดของผังเมืองรวมเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม (ปรับปรุงครั้งที่ 1) ได้ที่กรมการผังเมือง ศาลากลางจังหวัดนครปฐม องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม ที่ว่าการอำเภอเมืองนครปฐม สำนักงานเทศบาลเมืองนครปฐม ที่ทำการสุขาภิบาลโพรงมะเดื่อ ที่ทำการสุขาภิบาลธรรมศาลา สำนักงานที่ดินอำเภอเมืองนครปฐม สำนักงานผังเมืองจังหวัดนครปฐม ตั้งแต่วันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ.2538 ถึง 6 พฤศจิกายน พ.ศ.2538 (วันลออกกระทง) ทั้งนี้ ผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิร้องขอให้แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินของผังเมืองรวมได้ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อกรมการผังเมือง หรือศาลากลางจังหวัดนครปฐม หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม หรือ ที่ว่าการอำเภอเมืองนครปฐม หรือสำนักงานเทศบาลเมืองนครปฐม หรือสำนักงานผังเมืองจังหวัดนครปฐม ภายในวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ.2538 (วันลออกกระทง)

เมื่อครบกำหนดเวลาแล้ว กรมการผังเมืองจะรวบรวมคำร้องทั้งหมดพร้อมความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการผังเมืองพิจารณา หากคณะกรรมการผังเมืองเห็นด้วยกับคำร้องก็จะสั่งให้กรมการผังเมืองแก้ไขให้เป็นไปตามคำร้องนั้น แต่ถ้าไม่เห็นด้วยกับคำร้องก็จะให้ยกคำร้องนั้น เมื่อกรมการผังเมืองแก้ไขเรียบร้อยแล้ว กรมการผังเมืองจะเสนอผังเมืองรวมเมืองนครปฐม จ.นครปฐม (ปรับปรุงครั้งที่ 1) ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อดำเนินการออกกฎกระทรวงใช้บังคับผังเมืองรวมต่อไป

ประกาศกรมการผังเมือง

เรื่อง เชิญชวนให้ผู้มีส่วนได้เสียไปตรวจดูแผนผังและข้อกำหนดของผังเมืองรวมเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม (ปรับปรุงครั้งที่ 1)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2525 มาตรา 3 จึงออกประกาศดังนี้

กรมการผังเมืองได้วางและจัดทำผังเมืองรวมในท้องที่ตำบลนครปฐม ตำบลวังตะกุ่ม ตำบลทุ่งน้อย ตำบลสามควายเผือก ตำบลมาบแค ตำบลบ่อพลับ ตำบลหนองปากโลง ตำบลโพรงมะเดื่อ ตำบลสนามจันทร์ ตำบลธรรมศาลา ตำบลลำพญา ตำบลพระปฐมเจดีย์ ตำบลพระประโทน ตำบลหนองคินแดง ตำบลห้วยจรเข้ม้า ตำบลบางแพน ตำบลถนนเขาค้อ ตำบลสระกระเทียม ตำบลวังเย็นและตำบลสวนป่า อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ตามแผนที่แสดงเขตของผังเมืองรวมเสร็จเรียบร้อยแล้ว และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการผังเมืองแล้ว จึงขอเชิญชวนให้ผู้มีส่วนได้เสียในเขตผังเมืองรวมดังกล่าว ไปตรวจดูแผนผังและข้อกำหนดของผังเมืองรวมได้ ณ กรมการผังเมือง ศาลากลางจังหวัดนครปฐม องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม ที่ว่าการอำเภอเมืองนครปฐม สำนักงานเทศบาลเมืองนครปฐม ที่ทำการสุขาภิบาลโพรงมะเดื่อ ที่ทำการสุขาภิบาลธรรมศาลา สำนักงานที่ดินอำเภอเมืองนครปฐม สำนักงานผังเมืองจังหวัดนครปฐม ตั้งแต่วันปิดประกาศนี้จนถึงวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2538

ผู้มีส่วนได้เสียในเขตผังเมืองรวมมีสิทธิร้องขอให้แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินของผังเมืองรวม โดยทำคำร้องขอเป็นหนังสือยื่นต่อกรมการผังเมือง หรือศาลากลางจังหวัดนครปฐม หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม หรือสำนักงานผังเมืองจังหวัดนครปฐม หรือที่ว่าการอำเภอเมืองนครปฐม หรือสำนักงานเทศบาลเมืองนครปฐม ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว

ประกาศ ณ วันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2538

(นายชัยวัฒน์ อรุโณทัยวัฒน์)
อธิบดีกรมการผังเมือง

ถนนพุทธบูชา 1 อะไรกันหนักกันหนา

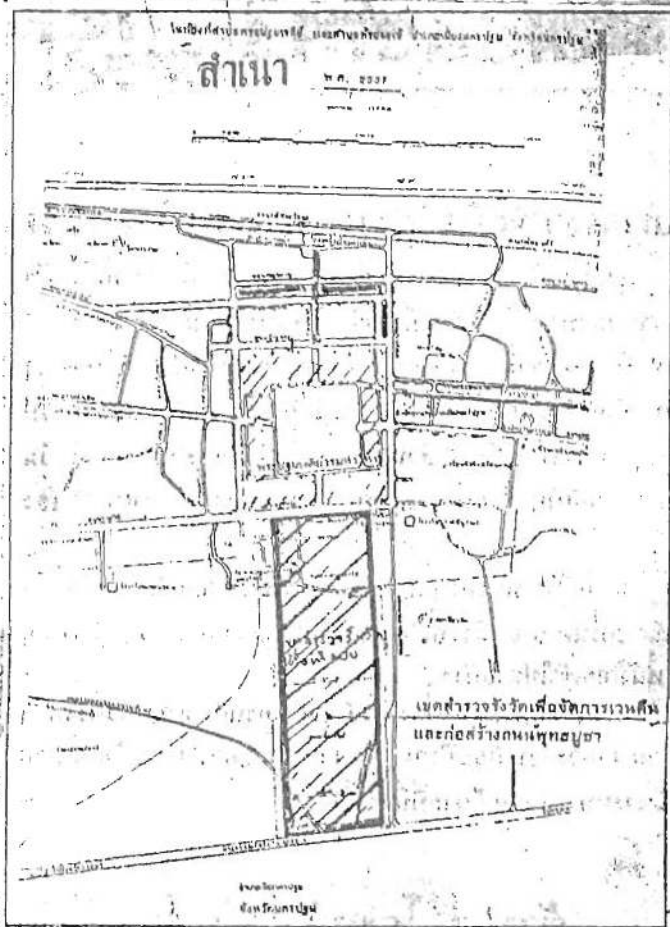
เนื่องจากเนื้อที่หน้าข้างภูมิภาคของเรามีน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนของพื้นที่-ประชากร-และประโยชน์รวมของประชาชาติ แต่เมื่อมีเท่านี้ก็ใช้กันให้คุ้มค่า ที่มีอยู่

ตั้งแต่วันที่ 18 กรกฎาคม 2538 ซึ่งเป็นวันสวรรคตของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี 'สมเด็จพระเจ้า' ของชาติไทย ยังความโศกเศร้าอาดูรไปทั่วราชอาณาจักร โดยเฉพาะราษฎรในท้องถิ่นบูรกันดารต้อโอกาสที่เคยได้รับพระมหากรุณาธิคุณตั้งเกล้าตั้งถนอมเม่อม เฝ้าฝ่าใถ่ลัดชิดเมืองยุคลบาทและอยู่ภายใต้พระราชูปถัมภ์ของใถ่เกล้าด้วยวันทลเป็นอย่ง

ผมจึงได้ตัดคอตัดมันประจ่าของผม ภูธรวิพากษ์ ออกไปเพื่อให้อื่อเนื้อที่สำหรับอาณาประชาราษฎร์จะได้แสดงความรู้ศึก รายงานกิจกรรมที่ค้างบ่า:พิญตุทิสถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระเจ้าของพวกเรา คอตัดมันนี่จึงวางเว้นไปนาน

มาวันนี้บรรดาหลานๆที่ได้ไปทำข่าวการสัประทุทักันระหว่างวัดพระปฐมเจดีย์และนักศคค้ำนเด็กๆ ฝ่ายหนึ่งกับเทศบาลเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม มหาเศรษฐี-อิทธิพลนครปฐมผู้มีความต้องการอีกฝ่ายหนึ่ง

ทั้งสองฝ่ายย้อแย้งกันที่จะให้มีการ สร้างถนนพุทธบูชา จากถนนเพชรเกษม พุ่งเข้าหาองค์พระปฐมเจดีย์ โดยอ้างการพัฒนา

การสร้างความสำเร็จให้กับเมืองนครปฐม กับไม่ไร้สร้าง เพราะเห็นก็เลตบางอย่ง

ทั้งๆที่เห็นๆกันอยู่ ที่มาเสนอหน้าพาโขง ยกครอบครัว พร้อมตมุนบริวาร กงุมพี และจันชาด สิบแห่งได้โคตแล้วไม่เคยเห็นว่าจะสร้างบ้านแปลงเมืองให้บ้านเมืองเจริญขึ้นได้สักเพียงใด ตามศิบบิ ก่อนเช่นไร ปีนี้ถึงนี้ๆ

ตรงข้ามโคตรเหง้าศักราชกลับร่ำรวย เจริญพัฒนาเป็นอันดี. แม้อิทธิพลปกคลุมคนละโอบแห่งนครปฐมไว้เบ็ดเสร็จ

ส่วนฝ่ายวัดและเด็กๆ ก็อ้างเอาการอนุรักษ์องค์พระปฐมเจดีย์ การสร้างบรรยากาศรอบๆ ปุชณียสถาน และกัถก้า่นการสร้างถนนพุทธบูชา 1 เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของพุทธบูชา 2 เพื่อการหาผลประโยชน์อันมหาศาลกันต้อไป

ผมเคยแสดงความคิดเห็นไว้ครั้งหนึ่งแล้วเมื่อครั้งที่อื่่มๆกันตอนแรก ว่าควรสร้างแคไหน ไม่ควรสร้างเพียงไร

พร้อมปรามาตไว้ด้วยว่า นักพัฒนาที่เก่งกาจแต่ต้องมาอิงอาศัยใบนุญของคนโบราณเป็นจุดขาย ควรตะอวยสุนขเทียบบ่าง

ผมไม่ใช่คนเมืองนครปฐม ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในการสร้าง หรือไม่สร้าง ถนนพิพาทเส้นนี้หรือเส้นต้อไป

แต่ผมอยู่ในฐานะที่เป็นคนไทย เจ้าของมรดกของชาติไทยร่วมกัน

ไม่ใช่เจ๊กจีน คนต่างด้าวต่างแดน ที่มาอาศัยแผ่นดินเกิดแล้วอึมบจนร่ำรวย เอาความร่ำรวยไปจ้างคนไทยขายชาติให้มาเป็นฐานะเบารมีสังเสริมตัวเอง

ผมก็มองเอาพระปฐมเจดีย์เป็นหลักในการพิจารณา ไม่เอาความเจริญของเมืองนครปฐมมาอ้าง เพราะมันคนละส่วนกัน

การเอาพระปฐมเจดีย์เป็นหลักในการวินิจฉัย คือการบิดคิดปลิวผันธรรม เป็นตัวปัญหา ทำอย่างไรให้กงทน ไถอยู่ดี ให้เป็นที่เคารพนับถ้อยสืบไป นี่ค้อข้อพิจารณา

ส่วนการเอาความเจริญพัฒนาของเมืองนครปฐมเป็นข้อพิจารณา นั้น เป็นการบิดหลักเศรษฐกิจ หลักเศรษฐกิจค้อหลักกิเลสตัณหา เห็นแก่ได้ ทุกอย่งเป็นเงินเป็นทอง แม้แต่ลูกไหม่ได้ก็ขายได้ อย่งว่าแต่พระเจดีย์เก่าๆเลย

ชาวนครปฐมจึงต้องเป็นผู้ตัดสินใจเองในฐานะที่เป็นเจ้าของอูโยใกล้คอขุดถ่อยแต่อย่าคิดว่าเป็นเจ้าของแต่เพียงคนนครปฐมเท่านั้น

ส่วนจะตัดสินใจเข้าข้าง ไม่ให้ต้อสร้างถนนพุทธบูชา 1 หรือสร้างเอือต้อไปไว้ไปเข้าข้างฝ่ายให้สร้างให้จงได้. เพื่อวันหน้าเขาเดือดถั่งจะต้อข้างแพ่งๆหน้อย ก็ยอมเป็นสิทธิ

วันนี้มาสรุปกันดีกว่า

น.ส.อ.พ.น.

สยามคดี

Chedi should remain a centre for quiet worship

From today, *Shades of Siam*, a column by Sujit Wongthes, will appear in Focus each Saturday. Our aim is to provide readers with articles that provide interesting insights into Thai and Southeast Asian culture.

To better serve tourists, provincial authorities in Nakhon Pathom are planning to build a six-lane thoroughfare in the province's Muang District that will lead right up to Phra Pathom Chedi, believed to be the most ancient pagoda in Thailand. Such a move is sure to have a profound effect on what is widely regarded as the birthplace of Thai Buddhism.

The temple was actually built by Indian Buddhists and its name, Phra Pathom Chedi, literally means the "first temple". For this reason, most locals believe Nakhon Pathom was the place where Buddhism first gained a foothold in Thailand, though there is no evidence to suggest this.

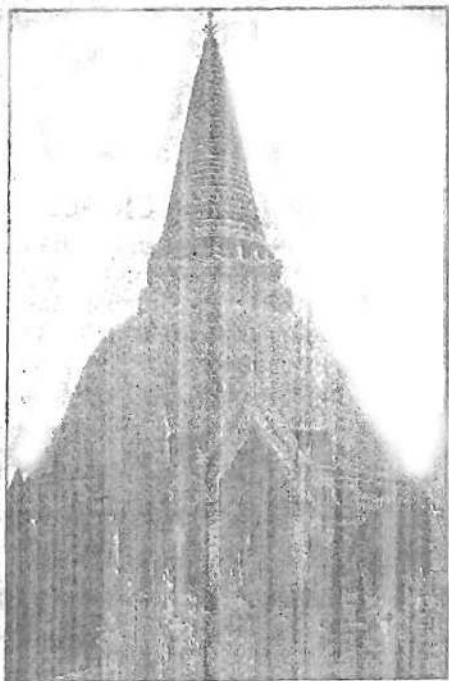
Nonetheless, according to a number of historical chronicles, the Phra Pathom Chedi is one of the most ancient pagodas standing

in Thailand. The temple itself was an important centre as far back as the 7th century when Nakhon Pathom was known as Nakhon Chaisi. Many academics believe that between 657 AD and 1000 AD, Nakhon Chaisi was the largest town in Southeast Asia and the centre of the Srivichaya Kingdom. Historians and archaeologists have also found evidence — earrings, bracelets, beads and stucco — that suggests Indian and Arabian traders may have inhabited the area.

A stone tablet from the Sukhothai Period refers to the pagoda as "Phra Thaat Luang" ("Royal Bone Relics"), but according to a stone tablet found in Nakhon Pathom, people living in the Chao Phya basin called the chedi "Phra Thom", meaning "giant" in Khmer. True to its name, the towering structure has dwarfed people ever since it was first built about 2,000 years ago.

In ancient Siam, Phra Pathom Chedi was as important as it is today. In 1057 when Nakhon Chaisi was abandoned for unrecorded reasons, the temple itself wasn't deserted; priests and religious followers continued to worship at the site.

NATIONPHOTO

PHRA PATHOM CHEDI: A significant place for Buddhist worshippers.

According to historical records the temple was first restored in 1257 by a monk who was the nephew of Pho Khun Phaa Muang (a king during the Sukhothai Period). The monk led Buddhist disciples from Sri Lanka to help rebuild the structure. At this time, the pagoda, which

had been known as Phra Thaat Luang or Phra Thom, was renamed Phra Prathom.

The pagoda also has a long history in literature and local folklore. During the Rattanakosin Period Sunthorn Phu and Samiun Mee (well-known poets at the time of King Rama II and King Rama III) duly noted its grace and importance. They also recorded a local belief that the chedi had actually been built by a king, Phya Kong, who is remembered for having unwittingly killed his father, Phya Phaan, during a war. To atone for his sin Phya Kong built Phra Prathom. He wanted the spire to soar as high into the sky as a dove can fly.

Phra Pathom Chedi was restored again during the reign of King Maha Chakraphat (1548-69) and later, in the Rattanakosin Period, during the reigns of King Rama IV and King Rama V.

It was King Rama IV (1851-68) who ordered a new structure to be built over the old one to restore the site's former glory.

Today, the pagoda is a significant site for Buddhist worshippers. Knowing this, provincial authorities should create a pleasant surroundings by planting trees and build a local museum to teach tourists the site's importance.

Tourists should also be forbidden to drive their cars around the area as the pagoda is a place of worship — not a commercial tourist site.

Far from paying homage to our religion, building a wider thoroughfare will serve only to bring more cars and travellers to the pagoda. The pagoda is sacred and should be treated as such — this would

□ See CHEDI, Page C2

□ Continued from Page C1

never happen in a so-called "developed" country.

Phra Pathom Chedi is greater and more important than tourists!

If tourists don't want to go to Phra Pathom Chedi because there isn't a six-lane thoroughfare, then damn them. Let such socially-unaware sightseers go elsewhere. Phra Pathom Chedi should be preserved as a tranquil place for Buddhists.

Sujit Wongthes is the editor of *Silapa-Wathanatham Magazine (Arts & Culture Magazine)* and a well-known historian. He has received several awards for his work, including the 1993 Sri Burapha Award and the 1993 Silpakorn University Alumni Award.

Saturday, September 2, 1995

ER